

TRIBUNE

Nieuwsblad van de SP • jaargang 53 • nr. 7 • juli/augustus 2017 • € 1,75 • www.sp.nl

KETTING(RE)ACTIE **90 KILOMETER, 50.000 MAN**

SP IN DE BUURT: HET KLEINE VERHAAL IS HET GROTE VERHAAL

ATTRACTIE: HET SPOOKHUIS VAN DE VOLKSHUISVESTING

Arend van Dam

te lange wachtlijsten jeugd-GGZ

★ ROOD jong in de SP

BEN JIJ EEN JONGE SP'ER, MAAR GEEN ROOD-LID? SLUIT JE NU GRATIS AAN EN STEUN DE MEEST ACTIEVE POLITIEKE JONGERENORGANISATIE VAN NEDERLAND!

INTROWEKEN KLEUREN ROOD

Nieuwe studie, nieuwe start! Elk jaar beginnen duizenden jongeren aan een studie, vaak in een nieuwe woonplaats. Voor die studie begint, kennen veel plaatsen een introductieperiode waarin aanstaande studenten kennismaken

met het dorp of de stad en alles wat daar te doen is. Een perfecte gelegenheid om ze kennis te laten maken met ROOD en de SP! Naast de steden met een ROOD-groep roepen we ook andere afdelingen op om uit te zoeken wat er

tijdens de introductieperiode in jullie stad te beleven is. Neem contact op met rood@sp.nl als jouw afdeling ook wat wil doen, dan kunnen wij helpen met materiaal en menskracht.

ONZINVERHAAL!

In het AD van 23 juni stond een tendentieuze artikel over onze partij. Na een eerdere aanval op de afdracht, gooit de krant dit keer alles op één hoop: van het loon van de leiding van de partij tot de afdrachtregeling. Het AD schrijft over een loonsverhoging die SP-leiding zichzelf zou hebben gegeven. Een onzinverhaal!

Wat is er aan de hand. In de lente van 2016 heeft het SP-bestuur in overleg met het personeel afspraken gemaakt over ons loongebouw. Transparant en eerlijk, zoals dat hoort. Onze partijvoorzitter krijgt daardoor bijvoorbeeld netto niet meer, maar juist ietsje minder dan daarvoor.

Binnen de SP is het salaris van Kamerleden en de leiding gemaximeerd: bij de SP geen grote salarissen. SP-Kamerleden leveren het riante salaris dat een Kamerlid in ons land krijgt (ongeveer 6.000 euro netto) in en krijgen daarvoor een salaris terug van ruim 2.700 euro. Dat is vergelijkbaar met het loon van een ervaren docent op een middelbare school. De leiding van onze partij zit daar onder.

Partijvoorzitter Ron Meyer: 'Iedereen mag alles van ons vinden. Mensen mogen het fundamenteel oneens zijn met onze afdrachtregeling, onze ideeën of onze strijd. Maar de suggestie van grote lonen of loonsverhogingen bij de SP is totaal belachelijk.'

DE SP ZET ZICH IN VOOR MENSELIJKE WAARDIGHEID, GELIJKWAARDIGHEID EN SOLIDARITEIT

TRIBUNE IS EEN
UITGAVE VAN DE
SOCIALISTISCHE
PARTIJ (SP) EN
VERSCHIJNT
11 MAAL
PER JAAR

Redactie

Diederik Olders (h), Rob Janssen
Daniël de Jongh

Vormgeving

Robert de Klerk, Gonnie Sluijs

Aan dit nummer werkten mee

Erald van der Aa, Robin Bruinsma
Suzanne van de Kerk, Wiebe Kiestra
Bas de Meijer, Bas Quaadvlieg
Karen Veldkamp, Paulien Wilkinson
Cees Wouda

Foto cover

Bas Quaadvlieg

Incasso contributie

Veel leden van de SP betalen hun contributie via een incassomachtiging. Sinds 1 oktober 2013 incasseert de SP het bedrag van de contributie in de eerste week van elk kwartaal. Daarbij vermelden we, conform wettelijke regels het betreffende lidnummer en het zogeheten incassanten-ID van de SP, te weten **NL86ZZZ403462460000**. Bij vragen over contributie-inning, kunt u contact opnemen met de ledenadministratie van de SP, via (088) 243 55 40 of administratie@sp.nl

Illustraties

Arend van Dam
Wim Stevenhagen

De Tribune op Internet

www.sp.nl/nieuws/tribune

Abonnement

€ 5,00 per kwartaal (machtiging)
of € 24,00 per jaar (acceptgiro).
Losse nummers € 1,75.
SP-leden ontvangen de
Tribune gratis.

SP algemeen

T (088) 243 55 55
F (033) 462 55 12
sp@sp.nl
www.sp.nl

Abonnementen- en ledenadministratie

Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 40
E administratie@sp.nl

Redactie Tribune

Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 42
F (033) 462 55 12
E tribune@sp.nl

De Tribune in gesproken vorm

Belangstellenden voor de Tribune op cd kunnen contact opnemen met de SP-administratie.

Tenzij anders vermeld, is op de inhoud van deze publicatie de Creative Commons Naamsvermelding-Niet Commercieel-GeenAfgeleideWerken 3.0 Nederland licentie van toepassing. <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/nl>

IN DIT NUMMER

Actueel

Goed zo: Kamer fileert belastingontwijing

4

De spreekuurrechter

Conflict opgelost voor veertig euro per man

6

Midden-Groningen

'Doe mij maar een paar kilo sponzen'

20

Mekong Delta, Vietnam

Als de oogst naar de knoppen gaat

23

Boe!

Horrorverhalen uit de huursector

36

11 Henk van Gerven: Een afscheid met perspectief

12 Breda: SP-wethouder en actievoerders versterken elkaar

18 In de buurt: 'We schrijven de Staat van Nederland'

30 Nationaal ZorgFonds: Appèl aan christen-democraten

40 Kansas, VS: Het neoliberale fiasco

41 Aardappeloproer: De vrouwen gingen voorop

42 Amsterdam-Barcelona: Links bestuur in wereldsteden

44 LinksVoor: Marnicq Jacobs heeft geen bosje lavendel

15,16,17 Nieuws **32,33,34,35** Nieuws **45** Prikbord

46,47 Puzzel **48** Theo de buurtconciërge

COLUMN

Bonusboys en bondgenoten

Nadat alle eerdere pogingen afgelopen maanden mislukt zijn, gaat de VVD nu opnieuw proberen een kabinet te vormen. Ditmaal mag de ChristenUnie aanschuiven bij het rechtse blok van Rutte, Buma en Pechtold.

De onderhandelingen waren nog niet begonnen, of het nog te vormen kabinet liet zich in de rechtse kaarten kijken. Er is een ruime meerderheid in de Tweede Kamer om de boete op ziek zijn aan te pakken. Alleen D66 en VVD vinden het geen probleem. Maar toen er over ons voorstel werd gestemd om het eigen risico als eerste stap fors te verlagen, bleven ook de handen van het CDA en ChristenUnie omlaag. Beter nieuws was er dezelfde middag voor de bankiers. Gebroederlijk stemde het rechtse blok tegen het voorstel om de bonussen van bankiers niet te laten exploderen.

Het rechtse blok zoekt dus blijkbaar een bondgenoot om bonussen te kunnen verhogen om het eigen risico maar niet te hoeven verlagen. Het is dan ook niet gek dat ze Gerrit Zalm hebben gevraagd dit kabinet in elkaar te zetten. Hij was als minister de motor achter de privatiseringen. Hij gaf de bankiers vrij spel om er een enorme puinhoop van te maken. Later werd hij zelf bankier en nu is hij commissaris bij Shell. Van hem hoeven we geen groene en sociale politiek te verwachten.

Tegelijkertijd stonden stakende basisschoolleraren op het Malieveld. Zij komen terecht in actie voor een eerlijk salaris en goed onderwijs voor onze kinderen. Hun strijd is onze strijd. Net zoals de strijd van de huurders, de patiënten en werkers die een betaalbaar huis, fatsoenlijke zorg en zeker werk willen. Niet de bonusboys maar zij zijn onze bondgenoten. Samen met hen staan wij zij aan zij voor verandering en vooruitgang. Doet u mee?

Emile Roemer
fractievoorzitter
SP

De Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) organiseerde onlangs in Noordwijk een internationale conferentie over de aanpak van belastingontwijking. Actievoerders van Oxfam Novib zetten op het strand hun mening kracht bij.

‘GEWOON BELASTING BETALEN MOET DE NORM WORDEN’

Een speciale commissie van de Tweede Kamer heeft de internationale belastingontwijking van vermogende Nederlanders en de constructies die via ons land lopen onderzocht. SP-Kamerlid Renske Leijten zat in die commissie en vindt naast strengere regels en beter toezicht een fundamentele discussie over ons belastingstelsel noodzakelijk.

DE PANAMA PAPERS legden vorig jaar de verbijsterende belastingpraktijken van de wereldelite bloot. Multinationals en superrijken hebben tientallen jaren lang voor vele miljarden aan belasting ontdoken en ontweken. De rol van Nederland als draaischijf voor brievenbusfirma's is prominent en berucht. Daarom nam de SP direct na de Panama-onthullingen het initiatief om een parlementaire enquête te houden en uiteindelijk besloot de Kamer tot een

‘parlementaire ondervraging’. Dat houdt het midden tussen een parlementaire enquête en een hoorzitting. Inmiddels zijn 27 deskundigen en getuigen gehoord, waarbij de focus lag op genoemde draaischijf-rol van Nederland en het wegsluizen van particulier vermogen naar het buitenland. Namens de SP zat Renske Leijten in de zogeheten Parlementaire ondervragingscommissie Fiscale constructies. Ze vertelt: ‘Wat we tijdens de ondervragingen hebben gemerkt,

is dat er wettelijk gezien ontzettend veel mogelijk is. Kijk eens naar het particuliere vermogen. Als je genoeg geld hebt kun je advies kopen en eigendomsvormen gebruiken, waardoor je zo min mogelijk belasting betaalt. Met andere woorden: heb je geld, dan kun je ervoor zorgen dat dat niet minder wordt door de belasting. In mijn ogen is dat oneerlijk. Maar het is wel inherent aan ons belastingstelsel: Mensen die werken en een kleine spaarrekening hebben kunnen

daarvan minder uit het zicht van de fiscus houden dan zij die een miljoen of vijf op de bank hebben. Vaak wordt door die laatste groep gezegd: wij stallen ons geld in het buitenland, want anders staan we straks in de Quote 500 en dat willen we niet. Maar dat is helemaal niet nodig; je kunt je vermogen onderbrengen in een Nederlandse stichting en daarmee niet in de boeken staan als eigenaar. Dan is het uit zicht van de media en tegelijkertijd transparant voor de belastingdienst. Geld naar het buitenland brengen is dus om privacy-redenen helemaal niet nodig. Je kunt een constructie aangeven bij de belastingdienst en dan wordt er belasting over betaald. Heeft de belastingdienst echter vermoedens dat iemand de belasting ontduikt, dan is het ontzettend moeilijk aan te tonen als er buitenlandse constructies in het spel zijn. In een sector waar de moraal is 'Alles mag tenzij het wettelijk is verboden', denk ik dat het goed is om te verbieden gebruik te maken van het buitenland om

vermogen in onder te brengen. Dan is de bewijslast omgedraaid en tegen iemand die kan aantonen dat het om familiare redenen of vanwege een bedrijf in het buitenland heel logisch is, zal geen strafvervolgning plaatsvinden'.

4000 miljard

Het andere aandachtspunt van de commissie was het doorsluizen van kapitaal waarbij Nederland met zijn gunstige belastingklimaat wordt gebruikt als draaischijf voor brievenbusfirma's. Onderzoek heeft uitgewezen dat er jaarlijks 4000 miljard euro (!) rondgaat op die draaischijf. Leijten: 'Wat we hier zien is dat internationale bedrijven Nederland gebruiken om de winstbelasting laag te houden. In een lege brievenbusfirma – beheerd door de zogenaamde trustsector – wordt winst ondergebracht om die vervolgens voordelig uit te keren aan het moederbedrijf in het buitenland. Dit wordt bijvoorbeeld gebruikt door mijnbouwconcerns die in Afrika grondstoffen uit de grond halen. De winst wordt niet betaald in het Afrikaanse land, maar wordt geparkeerd in Nederland. Vervolgens wordt het onder gunstige tarieven uitgekeerd aan het moederbedrijf in de VS of Canada. Op deze manier wordt er meer geld aan Afrika onttrokken dan wat er aan ontwikkelingssamenwerking wordt uitgegeven! Ook daarom denk ik dat het de hoogste tijd is dat wij ervoor zorgen dat ons land niet langer de doorvoerhaven is van die 4000 miljard. En als Nederland wel die rol speelt, dan moet het netjes gebeuren. Dan helpen we de arme landen.'

Maar er werden onder andere door de EU toch allerlei maatregelen getroffen om dit soort belastingontwijking tegen te gaan? 'Dat klopt. Maar Nederland blijkt toch iedere keer weer allerlei sluiproutes te vinden, om die maatregelen te omzeilen.' Hetgeen ons land internationaal regelmatig het stempel van 'belastingparadijs' bezorgt.

Leijten vindt naar aanleiding van de bevindingen van de commissie de tijd rijp voor een 'fundamentele discussie over wat wij eigenlijk met ons belastingstelsel willen. Het is een kwestie van zorgen dat er gewoon belasting betaald wordt in de wereld; dat is beter voor de ontwikkeling van alle landen, inclusief Nederland.'

De commissie biedt haar verslag aan aan de Tweede Kamer, die met een nieuw kabinet zal debatteren over maatregelen. •

tekst Rob Janssen

foto Arie Kievit / HollandseHoogte

COLUMN

Solidariteit vs graaien

Bij de SP kennen we van oudsher een duidelijke solidariteitsregeling. We zijn er ape-trots op. SP-Kamerleden leveren het riant Kamerlidsalaris (ongeveer 6.000 euro netto) in en krijgen daarvoor ruim 2.700 euro, vergelijkbaar met een ervarenlerarensalaris. Ook de leiding van onze partij zit daar onder. Zo houden we baantjesjagers en carrièretijgers buiten de deur. SP'ers leven niet in de grachtengordel of in Wassenaarse villabuurtjes maar gewoon in onze gemeenschappen. Ook investeren we met deze regeling in onze gezamenlijke idealen: we kunnen grote campagnes opzetten, tientallen hulpdiensten in het hele land nuttig werk laten doen en succesvolle acties voeren. Zoals voor het Nationaal ZorgFonds en tegen de onveilige kerncentrale in Tihange. Geen mooie praatjes, direct zelf toepassen wat je bepleit.

De afgelopen tijd vonden er diverse aanvallen plaats op onze unieke solidariteitsregeling. Opvallend vaak door politici van VVD-huize. Zij spreken er schande van en roepen de overheid zelfs op er een stokje voor te steken. In Wageningen bijvoorbeeld: "De Socialistische Partij heeft hierdoor miljoenen Euro's in kas die vooral worden besteed aan marketingcampagnes voor bijvoorbeeld het Nationaal Zorgfonds."

De VVD? Waar kennen we die partij ook alweer van? Van indrukwekkende voorbeelden van graai- en gangsterpolitiek. Neem bijvoorbeeld dit pareltje van zelfverrijking: "VVD-voorzitter Henry Keizer nam met drie anderen een crematiebedrijf over voor 12,5 miljoen euro terwijl het voor 31,5 miljoen was gewaardeerd. Keizer was er zelf bestuursadviseur. De deal kostte Keizer zelf maar 15.300 euro." Oh ja. Wie er in de Raad van Commissarissen zaten die de deal goedkeurde? VVD'ers Hermans en Duthler. Het is geen toeval dat mensen die zelfverrijking geen probleem vinden de solidariteitsregeling van de SP niet moeten. Stel je eens voor dat zulke dienstbaarheid de norm zou zijn in ons land. Het is niet vreemd dat de partij die de verpersoonlijking is van pakken-wat-je-pakken-kan voorop loopt in de bestrijding van onze solidariteit-in-de-praktijk. Nog meer reden om er ape-trots op te zijn.

Ron Meyer
voorzitter SP

SPREEKURRECHTER TON LENNAERTS

‘IK KAN EN MAG DE TWEEDELING IN DE RECHTSPRAAK NIET ACCEPTEREN’

In oktober vorig jaar ging een project rond de spreekurrichter van start. Geestelijk vader is Ton Lennaerts (63). Hij is als rechter verbonden aan de rechtbank in Assen, en onderzoeker aan de Rijksuniversiteit Groningen. Hij ziet de noodzaak van toegankelijke civiele rechtspraak in als geen ander. ‘Gelukkig sta ik niet alleen, veel rechters willen hetzelfde. De afstand tussen burger en rechtbank kan niet klein genoeg worden.’

TON LENNAERTS IS een flamboyante man, die ingewikkelde juridische betogen kan houden maar evengoed in staat is met wie dan ook en op elk gewenst niveau een gesprek te voeren. Die vaardigheid komt hem goed van pas in zijn rol als voortrekker van de proef met de spreekurrichter.

› **Om maar met de deur is huis te vallen: de associatie met de Rijdende Rechter, het populaire tv-programma, ligt voor het oprapen.**

‘Dat ligt anders. Bij de Rijdende Rechter maken ze er een show van. De hele buurt komt mee als er een burenruzie is over een scheve schutting, een uitwaaiende boom of het recht van overpad. Bij de Rijdende

Rechter overheerst het conflict. Hij is geen rechter en geeft altijd een bindend advies, waar de spreekurrichter aanstuurt op een schikking, een compromis. De acht kantonrechters die spreekuur houden, zoeken in samenspraak met de burgers die een geschil hebben naar een voor iedereen acceptabele oplossing. Dat lukt bijna altijd. De betrokkenen zijn blij dat ze er een punt achter

af vanwege de kosten, de lange duur en alle eisen waaraan ze moeten voldoen. Het is voor hen allemaal erg ingewikkeld. Intussen etteren de geschillen maar door en die kunnen een behoorlijke impact op iemands leven hebben. Zo is in de rechtspraak een tweedeling ontstaan die ik als sociaal voelende rechter niet kan en mag accepteren. De rechter is voor grote groepen burgers niet meer nabij.'

Ton Lennaerts praat honderduit over zijn pogingen om de rechtspraak voor iedereen bereikbaar te maken, maar houdt zich op de vlakte als het over hemzelf gaat, als hem wordt gevraagd wat hem beweegt, waar hij zijn motivatie vandaan haalt. Hij legt zijn woorden op een weegschaal. Hij wil zijn project niet frustreren. Na enig aandringen laat hij los dat het voor hem allemaal begon in de

Het is essentieel dat je bereid bent onder leiding van de spreekuurrechter een goed gesprek te voeren en dat je wilt meewerken aan een praktische oplossing. Daar hoeft je zelf geen juridische kennis voor in huis te hebben. Wie louter uit is op zijn eigen gelijk heeft er niets te zoeken. De oude Romeinen zeiden het al: geef mij de feiten dan geef ik u het recht.

Ik denk er jaren over na en blijf het betogen: het zou ideaal zijn als er een Huis van het Recht komt waar iedereen gemakkelijk naar binnenstapt en dat dan bij voorkeur in de buurt van de mensen. In dat Huis brengen we niet alleen rechters onder, maar ook experts op allerlei terreinen, gedragsdeskundigen, juridisch adviseurs, het Juridisch Loket. Ik denk aan kleine teams, vijf, zes medewerkers per vestiging. Vergelijk het met een huisartsenpost, waar eerstelijnszorg wordt

'In Nederland is de rechtspraak voor een belangrijk deel geprivatiseerd'

kunnen zetten en dat dan vooral voor hun eigen gemoedsrust. Een conflict kan er diep in hakken, hoe gering de aanleiding soms ook lijkt. Je moet er toch niet aan denken om in onmin te leven met mensen naast wie je al dertig jaar woont.'

› Om welke zaken gaat het bij de spreekuurrechter?

'Van alles en nog veel meer. Burenruzies inderdaad, maar ook kwesties rond huren, werk en ontslag, consumentenzaken, geldvorderingen, het royeren van een lid van de volkstuinvereniging, de betaling van een rekening. Ja, zelfs de levering van een puppy, een labradoodle in dat ene geval. Ik kan nog wel even doorgaan. Er zijn talloze affaires waarmee burgers onderling worstelen. De meeste mensen zien af van een rechtsgang omdat ze de rechter niet kunnen vinden en als ze dat toch doen, zien ze er dikwijls van

jaren zeventig, de periode van de oorlog in Vietnam. Het verzet tegen maatschappelijke misstanden stamt uit de tijd. Hoewel hij onderkent dat 'in feite alles politiek is' wil hij in dit stadium de spreekuurrechter niet politiseren, al beseft hij uiteraard dat ten lange leste de politiek wetten maakt. Ton Lennaerts en collega's planten de zaadjes voor een andere rechtscultuur, alleen 'Den Haag' kan de oogst binnenhalen en daadwerkelijke veranderingen en verbeteringen structureel doorvoeren.

› Hoe komt iemand bij de spreekuurrechter terecht?

'Wie van deze voorziening gebruik wil maken, moet een verwijzing hebben van het Juridisch Loket, DAS of Univé Rechtshulp. Het Bureau Spreekuurrechter verschaft de nodige informatie en als dat nodig is administratieve hulp, géén juridisch advies.

geleverd. In het Huis van het Recht zal het gaan om eerstelijnsrechtshulp en -bijstand.' 'Helaas is in Nederland de rechtspraak voor een belangrijk deel geprivatiseerd. De commerciële markt stort zich op conflicten en maakt winsten. Er wordt aan het recht verdiend.'

› Waar staat de spreekuurrechter in dat bestel?

'Je kunt de spreekuurrechter vergelijken met de vrederechter in België, waar je bij wijze van spreken op elke straathoek een locatie vindt. Ooit had je in ons land ook vrederechters. De Belgen houden er nog altijd aan vast, bij ons kwam de kantonrechter ervoor in de plaats. Inmiddels zijn nagenoeg alle kantongerechten opgeheven, want er moest zo nodig worden bezuinigd. Dat bleek een misvatting te zijn. Er loopt nu een onderzoek naar de gevolgen en in de Tweede Kamer is

‘IK KAN WEER VERDER MET LEVEN’

De Tribune mag een zitting van de spreekrechter bijwonen. De twee partijen willen anoniem blijven.

Kantonrechter Arjen van der Meer, gesecondeerd door de van het gesloten kantongerecht in Emmen afkomstige griffier Berto Lochtenberg (foto), kent alleen de namen van de man en de vrouw die tegenover hem zitten. Hij beschikt niet over een dossier, voorkennis ontbreekt. Vragenderwijs wordt hem duidelijk waar het geschil over gaat. De rechter zegt weinig, hij luistert vooral, stuurt bij – en aan – en dringt uiteindelijk door tot de kern van het probleem.

De koning kijkt vanaf zijn staatsieportret mee. De man, hierna te noemen ‘de reisagent’ en de vrouw, zijn voormalige werkgever, liggen al geruime tijd in de clinch over een klantenbestand, een provisie en een salarisverhoging (bruto of netto, dat is de vraag). De reisagent was eerst op contractbasis en nadien via een payrollbedrijf werkzaam bij de horeca- en recreatieonderneming van de werkgever, in een toeristisch oord in het noorden van het land.

De reisagent was voordat hij bij haar in dienst trad zelfstandig ondernemer. Hij beschikte over rond de twintig klantcontacten (‘visitekaartjes’): busondernemingen in voornamelijk Duitsland, die de reisagent binnenhengelde voor diverse horeca-exploitanten. Tegen betaling van een provisie mocht zijn werkgever daarvan profiteren. Goed beschouwd werden die relaties van de reisagent haar eigendom.

Nadat de werkgever de reisagent, haar medewerker, in een payrollconstructie had gemanoeuvreerd, ging het mis. Hun wegen scheidden zich, ze beschuldigden elkaar over en weer van malversaties, het werd een slepend en hoogplo-

al eens gesproken over een motie voor de introductie van een soort vrederechter.’

› **SP-senator Bob Ruers, die zelf 36 jaar advocaat is geweest, kent jou als een bevlogen rechter die tegen de stroom in durft te roeien.**

‘Ik maak me ernstige zorgen over de toe-

komst van de rechtspraak. Nou ja, toekomst, de situatie is al deplorabel. Ik voel me als rechter persoonlijk verantwoordelijk voor de toegankelijkheid van de rechtspraak en ik weet dat veel rechters er net zo over denken; alleen worden ze overspoeld met dossiers en zaken. Ik doe geen zaken meer als rechter, ik houd me uitsluitend bezig met de proef met

de spreekrechter. Ik publiceer wel regelmatig, schrijf wetenschappelijke verhandelingen, verzorg lezingen en heb lange tijd colleges gegeven. Ik moet erkennen dat ik daarnaast word gedreven door nieuwsgierigheid. De zittingen van de spreekrechter verschaffen mij nieuwe inzichten, ik zie hoe conflicten ontstaan, wat erachter schuilt, hoe de mensen ermee omgaan. Geloof me, dat is heel leerzaam. Ik denk wel eens: had ik dat maar eerder geweten.’

‘De interviews na afloop van de zitting leveren veel nuttige informatie op en de rechters krijgen te horen wat de partijen van hun optreden vonden. Tot nu toe zijn er alleen maar hoge cijfers voor de procedures uitgedeeld, dat stemt hoopvol. Hoor en wederhoor door de spreekrechter wordt

pend conflict met een stevige briefwisseling. De reisagent nam een advocaat in de arm, de werkgever wendde zich tot een mediator. Uiteindelijk zou de mediator, Age de Vries, de twee partijen met wederzijds goedvinden naar de spreekuur-rechter brengen, nadat uitgerekend de raadsman van de reisagent had geweigerd rond de tafel te gaan zitten.

Op de zitting in de Heidekamer van het gerechtshof Assen doen de reisagent en zijn voormalige werkgever hun verhaal. De spreekuur-rechter draagt geen oplossing voor, dat laat hij aan henzelf over. De reisagent denkt aan een nabetaaling van 7800 euro, de vrouw wil dat hij de twintig visitekaartjes teruggeeft (het klantenbestand dat hij bij zijn indiensttreding tegen een jaarlijkse vergoeding aan haar had overgedragen en na zijn vertrek niet uit handen wilde geven). Als ze beiden aarzelen, stelt de spreekuur-rechter

(‘gooi het op een akkoord’) een schorsing voor. De reisagent, de ondernemer en de mediator trekken zich voor onderling overleg terug. Twintig minuten later pakt mr. Van der Meer de draad weer op. En wat blijkt? Ze zijn eruit! De reisagent doet definitief afstand van zijn klantcontacten en zal daarvoor een bedrag van 7.000 euro ontvangen. Er worden meteen zaken gedaan. De griffier vat de overeenkomst schriftelijk samen. Handtekening eronder, klaar. Opnieuw een geschil uit de wereld. ‘U kunt elkaar weer in de ogen kijken’, constateert de spreekuur-rechter.

Ton Lennaerts interviewt na elke zitting de betrokkenen aan de hand van een vragenlijst, inclusief rapportcijfers. De aldus verzamelde gegevens en ervaringen verwerkt hij in zijn onderzoek. De reisagent heeft nog wel tijd voor een nagesprek, zijn voormalige werkgever moet halsover-

zeer op prijs gesteld en het komt ook voor dat de rechter op locatie poolshoogte neemt. Overigens zonder dat de buurt over zijn schouders meekijkt.’

‘De helft van alle meldingen bij het Bureau Spreekuur-rechter mondt niet uit in een zaak. Partijen denken het onderling zelf eens te worden of zijn gebaat bij een moeilijke en ingewikkelde rechtsgang, tenminste dat denken ze. Ook daar steek ik weer wat van op. Het valt mij op dat overheden en hoogopgeleiden de spreekuur-rechter buiten beschouwing laten. Ik ken hun beweegredenen niet, maar ze komen arrogant op mij over. Ze menen het allemaal beter te weten. Ik snap niet dat overheden deze kans laten liggen. Waarom negeren zij deze laagdrempelige voorziening? Ze kunnen een conflict

snel en goedkoop oplossen met behoud van de waarborgen van een dagvaardingsprocedure.

De praktijk tot nu toe geeft ons gelijk. Alle zaken op eentje na zijn in den minne geschikt en ongeacht de uitkomst wordt het rechtvaardigheidsgevoel van alle partijen bevredigd. Er zijn, zeg maar, twee winnaars in plaats van een winnaar en een verliezer. Ik moet wel nog maar eens benadrukken dat het alleen werkt op basis van vrijwilligheid. Weet je wat belangrijk is? Dat de spreekuur-rechter meer bekendheid krijgt, opdat meer burgers en bedrijven met ons meedoen. Weet je wat voor mij een raadsel is? Dat niemand van de tienduizend gedupeerden van de gaswinning in Groningen de weg naar de spreekuur-rechter heeft gevonden. In

kop naar huis – het toeristenseizoen draait immers op volle toeren. Zij zal in een later stadium door Ton Lennaerts worden ondervraagd, waarna hij zijn evaluatie van deze kwestie kan afronden. Er is een last van zijn schouders gevallen. De reisagent, hoewel nog een beetje beduusd, reageert opgelucht. ‘Je kunt weer verder met leven’, zegt Lennaerts.

Ja, het deed wat met hem, erkent de reisagent. Hij kon er niet van slapen, het hield hem dag en nacht bezig. De snelheid van handelen (de zitting van de spreekuur-rechter volgde vier weken na de aanvraag) heeft hem aangenaam verrast.

Ton Lennaerts vindt het jammer dat het Juridisch Loket de reisagent niet heeft gewezen op de mogelijkheid van de spreekuur-rechtspraak. ‘Had je dan een advocaat in de arm genomen?’, luidt de retorische vraag van Lennaerts. De teller van de advocaat van de reisagent bleef steken op 3300 euro aan rekeningen, zonder dat er licht zichtbaar was aan het einde van de tunnel. Nu was het nota bene de mediator van de tegenpartij, de geroutineerde Age de Vries, die met dit alternatief op de proppen kwam. De reisagent: ‘Ik heb toen gekozen voor de korte klap, van jarenlang procederen zou ik bepaald niet gelukkig zijn geworden. Er ging heel veel in mijn hoofd om.’

Voor de zitting van de spreekuur-rechter moet de reisagent 39,50 euro betalen.

De reisagent is inmiddels zzp’er. Nog steeds gaat hij naar beurzen om busondernemingen te interesseren voor een bezoek aan een restaurant in dat mooie dorp in het noorden van het land. Daarnaast werkt hij in een autotextielfabriek en runt hij samen met zijn vriendin een cateringbedrijfje.

Hij heeft helemaal geen tijd voor een zo’n slepende kwestie. Zijn tevredenheid over de gang van zaken bij de spreekuur-rechter drukt de reisagent uit in dikke voldoende, louter achten en negens.

de juridische wereld is de spreekuur-rechter een begrip, daarbuiten moet het allemaal nog groeien.

Vooral burenruzies leveren een hoop ellende op. De mensen zijn overspannen, zitten aan de pillen. De frustraties blijken vaak heel diep te zitten en als de ene buur de andere buur, al dan niet via hun advocaat, een brief schrijft loopt het meestal helemaal uit de klauwen. Dan komt de spreekuur-rechter niet meer binnen. Een tijdige interventie door de spreekuur-rechter kan een hoop narigheid voorkomen.’

Lees wat de twee Drentse burens, die altijd goed met elkaar konden opschieten totdat een hek hen uit elkaar dreigde te drijven, vinden van het optreden van de spreekuur-

rechter die ze na onderling beraad samen hadden ingeschakeld. Ter plaatse werd een compromis gesloten. Buurman 1: 'Een jaar of vijftig geleiden was ik verwickeld in een kwestie rond achterstallig loon. Het duurde en duurde maar, de advocaten haalden er van alles bij, het vonnis loste niets op en ik was 10.000 gulden kwijt. En nu waren de buurman en ik er dankzij de spreekuur-rechter zo uit en kostte het mij maar vier tientjes. Ik ben tevreden, ook al kreeg ik niet in alles mijn zin.' Buurman 2: 'De rechter zette mij aan het denken, het was een kwestie van geven en nemen en we zijn eruit

gekomen. Het is goed en snel verlopen, ik kan iedereen dit systeem aanbevelen.'

Ton Lennaerts: 'Het woonplezier van de buurmannen is niet vergald, ze gaan weer gewoon met elkaar om. Hen is een lange en dure procedure met onzekere afloop bespaard gebleven – en dat alles voor veertig euro per man.' ●

tekst Robin Bruinsma
foto's Cees Wouda

Hoogleraar Lieke Coenraad: 'Experimenten leiden naar cultuuromslag in de rechtspraak'

NIET VERPLICHTEN, MAAR VERLEIDEN

Voor Michiel van Nispen, justitiewoordvoerder namens de SP in de Tweede Kamer, staat voorop dat alle mensen toegang krijgen tot het recht en de rechter. 'Een rechtsgang moet voor iedereen toegankelijk en betaalbaar zijn en de afstand tot het civiele recht en de burger kan wat mij betreft niet klein genoeg zijn; ook in letterlijke zin. Helaas zijn de kantonrechters in ons land grotendeels wegbezuinigd.'

De spreekuur-rechter is voor Van Nispen een mooi voorbeeld van hoe het ook kan – of liever nog: moet. 'Een rechter die gewoon met de partijen praat, zonder allerlei formele en moeilijke eisen. Het kan niet de bedoeling zijn dat ze verzanden in dagvaardingen, verzoekschriften en wat al niet meer. De spreekuur-rechter is een heel goed concept. Een rechter die zegt: vertelt u eens, wat is er volgens u aan de hand? Dat werkt beter, beide partijen voelen zich gehoord en ze zijn daarom eerder geneigd de uitspraak te respecteren.' Ook Ruth de Bock, advocaat-generaal bij de Hoge Raad en eerder lid van het team van Ton Lennaerts, wil de rechtspraak toegankelijker maken. 'Omdat de rechtspraak te duur en te traag is, moet de procedure ingrijpend worden vereenvoudigd. Denk aan de aardbevingsschade in Groningen. Begin eens met een simpel formulier. Je kunt daarnaast deskundige leken betrekken bij technisch ingewikkelde schade, zoals bouwgeschillen. Als de rechtspraak zich niet inzet voor een betere bereikbaarheid zet zij haar legitimiteit op het spel.'

Hoogleraar Lieke Coenraad (Privaatrecht en

Conflictoplossing) is blij met rechters die nieuwe wegen zoeken om conflicten op te lossen. In Mr., het magazine voor juristen, zegt zij dat de spreekuur-rechter past bij die tendens. 'Het moet wel vrijblijvend zijn. Je moet niet verplichten, maar verleiden. Als het spreekuurrecht kwantitatief niet direct voldoende oplevert, vind ik dat niet erg. Dit en andere experimenten leiden naar een niet meer te keren cultuuromslag in de rechtspraak. Wij moeten vernieuwingen evalueren en daarop de regie afstemmen. Wat werkt wel en wat werkt niet? Vervolgens neem je besluiten over wat beleid moet worden.'

Eerst waren er de burendrechter, de piketmediator, de e-Kantonrechter, de coachmatrix voor echtscheidingen en andere op een snelle en informele afwikkeling gerichte procedures; sinds oktober vorig jaar is er dus de spreekuur-rechter met zittingen in Assen, Groningen en Leeuwarden, overigens niet alleen bedoeld voor inwoners van de noordelijke provincies. Al deze initiatieven staan nog in de kinderschoenen. 'Maar,' meent Lieke Coenraad, 'je moet ergens beginnen en dat de rechters zich breder oriënteren, vind ik al ronduit positief.'

Maurits Barendrecht, hoogleraar privaatrecht aan de Universiteit Tilburg, twijfelt ernstig aan het principe van vrijwilligheid. 'Als het op basis van vrijwilligheid kon, hadden wij geen civiele overheidsrechtspraak nodig.' Initiatiefnemer van de spreekuur-rechter Ton Lennaerts weerlegt die kritiek. 'De basis van laagdrempelige conflictoplossing is een goed gesprek, met de rechter als regisseur. Tot een goed gesprek kun je niemand dwingen, dus het is volgens mij zinloos om iemand daartoe te verplichten.'

Lennaerts wordt in zijn opvattingen gesteund door de Belgische emeritus-vrederechter Guy Rommel, die vrijwilligheid juist als een voorwaarde

voor een succesvolle spreekuur-rechtspraak beschouwt. 'In België hadden wij sinds 1790 de 'grande conciliation', de verplichte verzoening. Die werd, omdat ze nooit voldoening heeft geschonken, opgeheven. Toen de verplichte verzoening af en toe opnieuw werd toegepast, liep dat toch weer steevast uit op een mislukking. Waarom? Samen tot overeenstemming komen, is onverenigbaar met dwang.'

Frits Bakker, voorzitter van de Raad voor de Rechtspraak, ziet de civiele rechter niet als een redelijk alternatief voor de gewone burger. Hij vindt dat zorgelijk. Bakker pleit voor meer ruimte voor experimenten in een zoektocht naar bereikbare civiele procedures, waarvan de spreekuur-rechter een pregnant voorbeeld is. Wie een beroep doet op de spreekuur-rechter hoeft geen advocaat in te huren. 'De meester burgers kunnen een uurtarief van 200 euro of meer niet betalen en daarom zien ze in verreweg de meeste gevallen maar af van een rechtsgang. Ze moeten ook nog de griffiekosten van ruim 230 euro betalen en stel je voor dat ze hun zaak verliezen, dan komen daar ook nog de proceskosten bij. Die drempel is in het gangbare civiele recht niet te slechten', zegt Ton Lennaerts, die kritiek van Rob Geene, de deken van de Orde van Advocaten in Noord-Nederland pareert. Geene riep advocaten op de spreekuur-rechter te boycotten. Geene is van mening dat het in strijd is met de rechtsstaat dat partijen in principe geen advocaten inschakelen. 'Uurtje-factuur-tje', vat Lennaerts de kern van de weerstand onder advocaten samen. 'Ik wil er in dit stadium niet veel over kwijt. Geene heeft de juridische grondslagen van ons project niet goed begrepen. Laat ik alleen dit zeggen: advocaten worden nooit buitengesloten. Het is aan de partijen om te bepalen of ze een jurist in de arm nemen of niet.'

‘ER IS NOG EEN HOOP TE DOEN’

Na elf jaar heeft Henk van Gerven op 23 juni afscheid genomen van de Tweede Kamer. Maar van het politieke toneel verdwijnt hij geenszins.

HET IS EEN AFSCHIED dat eigenlijk geen afscheid is. Goed, Henk van Gerven zwaait na elf jaar af als Tweede Kamerlid. Maar hij neemt zeker geen afscheid van de politiek en zeker niet van zijn inzet voor de gezondheidszorg. En dat is ook het signaal dat uitging van het symposium dat de SP-fractie Henk heeft geschonken, als dankgebaar voor de afgelopen elf jaar. Dat symposium ging namelijk over de toegankelijkheid van de zorg; een onderwerp dat als een rode draad door Henks leven loopt.

Vanaf 1984 als huisarts verbonden aan Ons Medisch Centrum in Oss, wethouder in diezelfde plaats – onder andere op Sociale Zaken en Volksgezondheid – raadslid, Statenlid en vanaf 2006 dus Kamerlid met als specialisatie ziekenhuiszorg en huisartsen. Hoogleraar Sociale Geneeskunde Karien Stronks, huisarts Rinske van de Goor en longarts en hoogleraar Longziekten Marjolein Drent vlogen tijdens het symposium de

‘De plek waar je woont heeft invloed op hoe oud je wordt’

toegankelijkheid van de zorg vanuit verschillende invalshoeken aan. Uitvoerig bespreken zij de invloed van marktwerking, het belang van de huisarts en de sociaaleconomische verschillen in de gezondheidszorg. Met dat laatste onderwerp wil Henk van Gerven doorgaan. Hij vertelt: ‘In Nederland zijn er grote verschillen in gezondheid. De plek waar je woont heeft invloed op hoe oud je wordt. Ik vind dat onverkwikkelijk. Ik bedoel hoe kan het dat het de gezondheid van mensen in bijvoorbeeld Rotterdam, Oost-Groningen of in de Limburgse mijnstreek er heel anders uit ziet dan elders in Nederland? Waarom leven mensen die wonen in arme

wijken gemiddeld zes tot zeven jaar korter dan in rijke wijken? En vooral natuurlijk: hoe kun je die verschillen bestrijden? Hoe kunnen we ervoor zorgen dat iedereen dezelfde kans krijgt? Mij lijkt dat er nog een hoop te doen is op dit vlak.’

Met een team onderzoekers gaat Van Gerven de komende tijd spitten en speuren, om een en ander in kaart te brengen en uiteindelijk verbetervoorstellen te doen. Het team zal ook lokale SP-afdelingen in het onderzoek betrekken.

Enkele dagen voor het afscheidssymposium heeft Henk nog een andere nieuwe taak

op zich genomen: het voorzitterschap van de afdeling Oss. En ook dat is een helder signaal, zo’n dik half jaar voor de gemeenteraadsverkiezingen. ‘Met nieuwe mensen en nieuwe plannen gaan we in maart een mooi resultaat halen’, luidde hij zijn voorzitterschap in. En tot slot dook Emile Roemer op. Hij speldde Henk een zilveren tomaat op. En die staat ‘m goed. •

tekst Rob Janssen
foto's Miloš Todorovič

A photograph of Patrick van Lunteren, a man with long grey hair and glasses, wearing a dark blue suit jacket over a pink shirt. He is speaking into a microphone and gesturing with his right hand. The background is dark.

‘ALLEEN MAAR GOED DAT IK ZE IN M’N NEK VOEL ZITTEN’

In Breda is SP’er Patrick van Lunteren al drie jaar wethouder op Wonen en Wijken. Uitgerekend op die thema’s voert de afdeling voortdurend actie. Hoe gaat dat samen?

WIE DE SP IN BREDA een beetje volgt, weet dat de socialisten daar actief zijn. Het wemelt van de acties, initiatieven, wijk- en werkbezoeken en wat al niet meer. Een greep uit de laatste twee maanden: een plakactie tegen graaiende zorgbestuurders, met twintig man buurten in de Bredase buurt, een door ROOD bedachte en uitgevoerde ‘Bullshit Bingo’ tijdens de behandeling van

de Voorjaarsnota, een initiatiefvoorstel met drie andere partijen om buurtbewoners meer zeggenschap te geven, een samen met kwetsbare stadgenoten opgesteld ‘Aanvalsplan Armoede’, het (opnieuw) agenderen van het tekort aan betaalbare huurwoningen en te hoge huren bij studentenkamers. Het kan niet op, daar in Breda. En toch lijkt er iets niet te kloppen. Want

veel van het Bredase activisme richt zich op de thema’s Wonen en Wijken, en laten dat nou de beleidsterreinen zijn die SP-wethouder Patrick van Lunteren in zijn portefeuille heeft. Hoe zit dat? Laat hij het er soms bij zitten? Waarom zitten er actievoerders van zijn eigen partij op zijn nek? Van Lunteren: ‘Alleen maar goed dat ik ze in m’n nek heb zitten. Toen ik aantrad als wet-

‘Als jullie de teloorgang van de sociale woningbouw in de stad ook aan het hart gaat, help mij dan en voer actie’

was het nodig om druk op te bouwen. En duidelijk te maken: deze ontwikkeling is niet in het belang van de stad. Ik heb het zelf bij onze SP-afdeling aangekaart. Zo van: als jullie de teloorgang van de sociale woningbouw in de stad ook aan het hart gaat, help mij dan en voer actie. En kom als gemeenteraad met moties en opdrachten aan het college om het aan te pakken.’

› **Maar wat staat er dan over wonen in jullie coalitie-akkoord? In Breda regeert een coalitie van SP, D66, VVD en PvdA. Als dat akkoord scherp en helder is, hoef je dat als college toch alleen maar uit te voeren?**

‘Opschrijven is één ding. Het dan vervolgens ook gaan doen is een tweede. Het staat allemaal inderdaad op papier: de sociale woningbouw bevorderen, voor alle doelgroepen moeten woningen beschikbaar zijn, et cetera. Maar dan komt de vraag hoe je dat dan in praktijk gaat brengen. Dan blijkt dat er toch heel wat praktische bezwaren en hobbels te nemen zijn en een cultuuromslag in de organisatie nodig is. Mensen gaan niet zomaar lopen omdat er nu ineens een SP-wethouder zit, zo van: hee, ik moet gaan rennen voor Patrick. Er moet wel wat meer onder zitten dan alleen maar: hee, we hebben nu een SP-wethouder en nu moeten we alleen nog maar sociale woningen bouwen. Het moet onderbouwd zijn, er moet draagvlak zijn, zowel binnen de gemeente als bij de corporaties.’

› **Maar werkt het in Breda dan als volgt: SP-activisten gaan de wijken in, ze gooien hun bevindingen op jouw bureau en dezelfde avond heb jij je collega's in het college al achter je?**

‘Nee. Kijk, in Breda hebben we seizoensarbeiders die gehuisvest moeten worden, we hebben een hele grote groep studenten die

gehuisvest moeten worden, een grote groep statushouders die gehuisvest moeten worden. Dat zijn allemaal doelgroepen die in de goedkope sociale woningvoorraad terecht willen komen. Dat maakt de druk op de woningmarkt gigantisch. Als de SP-activisten de wijken in gaan, dan horen ze continu: ja, mijn dochter krijgt geen huis en ‘hun’ krijgen alles. Dan zeg ik: dat klopt, want er zijn te weinig huizen – en dus moeten we gaan bijbouwen, leegstaande kantoren ombouwen, nieuwbouw plegen, noem maar op. Als we als SP vinden dat dat moet gebeuren, dan moeten we de mensen oproepen om dat bij de gemeente aan te kaarten. En ook de woningcorporaties moeten bij de gemeente aankloppen met de boodschap: jongens, de druk wordt nu wel erg groot. Vanuit zulke signalen zijn door de gemeenteraad op een gegeven moment moties aangenomen die het college opriepen om sociale woningen bij te bouwen. Eerst 1600 woningen in tien jaar, waarvan zelfs duizend in drie jaar. Daarbovenop zelfs binnen een jaar vijftig tijdelijke woningen, zodat er wat lucht kon komen op de woningmarkt. Dat waren drie concrete moties uit de gemeenteraad, die ik natuurlijk met heel veel plezier omarmd heb, omdat ze mij als wethouder helpen om bijvoorbeeld tijdens gesprekken met corporaties te zeggen: zeg, de gemeenteraad wil nu echt meters maken en het is duidelijk dat de stad daar behoefte aan heeft. Aan de slag dus. Dan komen processen in een stroomversnelling. Na drie jaar hebben we hier een heel mooi beleid voor het bouwen van woningen.’

› **Maar woningcorporaties lopen toch ook tegen van alles aan? Bijvoorbeeld de landelijke verhuurderheffing, een belastingregel die bouwen juist belemmert...**

‘De kerntaak van corporaties is natuurlijk sociale woningbouw. Tegelijkertijd krijgen

houder was in Breda de sociale woningbouw tien jaar lang volledig uit het oog verloren. Je zag een aflopende lijn aan bouwprojecten, die zelfs in 2018 naar nul zou lopen als er niets zou gebeuren. Dat beleid vonden wij als SP niet verstandig. Als wethouder én portefeuillehouder wilde ik daar wat aan doen. Maar om het college, het stadhuis en ook de corporaties in beweging te krijgen

zij vanuit de gemeente allerlei vragen. Het moet duurzaam. Het moet betaalbaar. De nieuwbouw moet snel. Je moet iets doen aan de opvang van statushouders. Je moet iets doen aan huisvesting van mensen uit Midden- en Oost-Europa. Er komen mensen uit de gesloten zorg die in de wijk moeten komen te wonen, noem maar op. Corporaties zeggen dan tegen de gemeente: maak keuzes, we kunnen niet álles doen, we kunnen niet én 100 procent duurzaam bouwen én 1600 nieuwbouwwoningen realiseren en dan ook nog eens anderhalf miljard afdragen aan minister Blok. Dus, gemeente: wat wil je nou? Dan moet je als gemeente stevig onderhandelen.'

› **En dat lukt allemaal?**

'Ja. Ik zei al: toen ik drie jaar geleden wethouder werd, was er al tien jaar niet meer geïnvesteerd in de woningvoorraad. Dus de relatie tussen de gemeente en de woningcorporaties was wel bekoeld. Maar gaandeweg het proces is het verbeterd, ook omdat we de huurders nadrukkelijk aan tafel hebben gehaald. Zij praten in Breda vanaf dag één mee en hebben een belangrijke stem aan tafel. Zij willen wel, zij oefenen druk op de

corporaties uit en ook op ons als gemeente. Zij zeggen: gemeente, zorg maar dat je beleid op orde is, zorg maar dat je bestemmingsplannen op orde zijn, zorg maar dat je grond hebt. De rol van de huurders is heel belangrijk. Al met al heeft dat voor een enorme cultuuromslag gezorgd in Breda.'

› **Hoe werd er in het begin tegen jou als eerste SP-wethouder in Breda eigenlijk aangekeken?**

'Helemaal in het begin merkte ik wel iets van: nou, die SP-wethouder zit er misschien een half jaartje en daarna kan de gevestigde orde weer aan de bak. Maar het ging best goed en na een jaar zat ik er nog steeds. Het zou toch weleens geslaagde coalitie kunnen zijn en misschien toch niet zo gek, die SP-wethouder; dacht men misschien. Toen klapte na een jaar de coalitie. En toen bleek ik in de nieuwe coalitie toch weer terug te komen als wethouder. Toen voelde ik dat de waardering en het respect gegroeid waren. Ook omdat ze zien hoé je het doet, en dat je draagvlak in de stad wil hebben. Ik bedoel; alles wat ik doe probeer ik te doen met draagvlak in de buurten en de wijken. Ik ga niet iets verzinnen omdat ik zelf vind

dat het moet. Ik zeg de dingen die ik zeg, omdat ze bij de mensen opgehaald zijn. Of bij de corporaties. Daarmee sta ik steviger in discussies dan met een houding van: omdat ik Patrick ben, zult u gaan rennen. Men ziet wel dat mijn inzet altijd voortkomt uit een maatschappelijke ambitie om iets te doen voor de stad. Niet vanuit een machtswellusteling die zegt: ik ben wethouder dus het zal moeten.'

› **Menig wethouder realiseert graag een bouwproject, waaraan zijn of haar naam voor eeuwig verbonden is. Heb jij al zo'n ego-projectje op het oog?**

'Ach, een steen met mijn naam erop regelen ze later wel. Als ik dood ben, hahaha. Daar gaat het mij niet om. Het gaat mij erom genoeg woningen te bouwen, de wijken leefbaar maken, goede dingen met de mensen realiseren. Het is de moeite waard. Breda is een enorm fijne stad om in te wonen en voor te werken.' ●

tekst Rob Janssen
foto's Erald van der Aa

> GROOTVERDIENER

Voor het tweede jaar op rij is SP'er Ineke Palm de deelnemer die het hoogste sponsorbedrag heeft opgehaald tijdens de Nacht van de Vluchteling. Ineke zamelde een recordbedrag in van 8.500 euro, dat zal worden besteed aan noodhulp voor vluchtelingen in crisisgebieden. 'Opvang in de regio roept iedereen. Nou, ik ben er wezen kijken, ben net terug uit Libanon. De regering hier is al niet in staat voor de eigen bevolking goed te zorgen; een kwart van de bevolking zit op of onder de armoedegrens', schrijft zij in haar sponsorverzoek. 'En dan zijn hier nog eens naar schatting 1,5 miljoen Syrische vluchtelingen.' Het is de zesde keer dat Ineke Palm de maar liefst veertig kilometer lange nachtelijke tocht heeft gelopen.

foto Sandra Beckerman

Lees de volledige oproep op www.nachtvande vluchteling.nl/inekepalm – je kunt nog sponsoren.

foto Sandra Beckerman

Protest tegen de NAM voor de poorten van gaswinningslocatie Kolham in Groningen.

> LAAT GRONINGEN NIET ZAKKEN, RUTTE

Premier Rutte moet Groningen duidelijkheid geven over de waarde van de belofte die hij in juni deed. Hij beloofde de Groningers dat er nu eindelijk tempo gemaakt gaat worden met het herstel van schade en versterking van huizen. Ook stelde hij dat de NAM (Shell en Exxon) uit het systeem moeten en de regio de baas wordt. Na het weekend bleek het ministerie van Economische Zaken juist dwars te liggen bij een onafhankelijk schadefonds. Roemer: 'Rutte moet nu heel snel duidelijk-

heid geven. Jarenlang strijden de Groningers voor een toekomst. Een meerderheid van de Tweede Kamer steunde vorige maand ons voorstel voor eerlijke en ruimhartige schadevergoeding voor Groningers. Ook werd daar besloten dat het ministerie van Economische Zaken en de NAM geen rol mogen spelen in de schadeafhandeling. De SP gaat het kabinet houden aan deze opdracht en aan de belofte van Rutte. Wij laten Groningen niet zakken.'

DE SP MOERDIJK protesteert tegen een verhoging van de bijdrage die de gemeente mensen wil laten betalen voor **thuiszorg**.

VOOR VRIJWILLIGE ANTICONCEPTIE zouden geen financiële belemmeringen mogen bestaan. Dankzij de SP Rotterdam mag abortuskliniek CASA gratis spiraaltjes gaan verstrekken.

sp.nl/Z3Q

VIJF JAAR nadat de SP Roosendaal een zwartboek opmaakte over de slechte isolatie van **huurwoningen** in de wijk Westrand, worden ze gerenoveerd: beter laat dan nooit!

> WAAGHALS

foto RVD, Jeroen van der Meyde CCO

'Ik ga vanavond – onverwachts – eens elders mijn avondeten bestellen. Ben benieuwd of het een rechtszaak wordt', liet Pieter van Vollenhoven op 23 juni weten via Twitter. Een knipoog uiteraard naar de maaltijdrel in Groningen. Al weken is daar het bestuur van Stichting Service Vondelflat in conflict met bewoners die de geboden maaltijden in de flat niet te pruimen vinden. De senioren bestellen daarom zelf maaltijden bij een andere cateraar. Maar het bestuur stelt dat de maaltijdvoorziening bij de afspraken hoort waar bewoners voor hebben getekend en wil een rechtszaak aanspannen. De bewoners lopen het risico op een boete voor elke maaltijd die ze bij een externe cateraar bestellen. 'Het moet niet gekker worden', zegt SP-Tweede Kamerlid Lilian Marijnissen, 'Dan ben je 88 jaar en moet je voor de rechter verschijnen omdat je zelf wilt beslissen wat je eet.' De SP steunt een verzoek van D66 aan staatssecretaris Van Rijn om te bemiddelen. Hopelijk kan daarmee de gang naar de rechter worden voorkomen.

> GET THE (S)HELL OUT OF HERE

foto: Eva de Bakker©

Sandra Beckermans badeend staat symbool voor de strijd tegen WC-Eendwetenschap ('Wij van WC-Eend adviseren WC-Eend).

De grootste faculteit van de Erasmus Universiteit, de Rotterdam School of Management (RSM) is verstrengeld met fossiele energiebedrijven als Shell en faciliteert zo klimaatverandering. Dat bleek in mei uit onderzoek van bureau Change-ism. Zo hebben Shell en RSM contractueel vastgelegd dat het bedrijf studentenprofielen en curricula mag beïnvloeden. Ook heeft Shell medezeggenschap over RSM's strategie en vinden er jaarlijks diners plaats

waar RSM's activiteiten worden afgestemd met het olie- en gasbedrijf. Tevens heeft Shell betaald voor onderzoek naar het vestigingsklimaat voor multinationals. Hoog tijd dus voor een bezoekje van SP-Tweede Kamerlid Sandra Beckerman en haar beroemde badeend aan de Erasmusuniversiteit, op 29 mei. Samen met studenten en Rotterdamse ROOD-jongeren eiste zij onafhankelijke wetenschap, in plaats door Shell betaalde rapporten.

Het onderzoeksrapport is hier te vinden: www.changerism.com/portfolio/a-pipeline-of-ideas

> BOUWEXPLOSIJE AMSTERDAMSE SOCIALE- EN MIDDENHUUR

Amsterdam gaat de komende jaren fors meer betaalbare huurwoningen bouwen. Tot 2025 komen er in Amsterdam 20.000 sociale huurwoningen bij en 20.000 huizen voor mensen met een middeninkomen. Dat betekent dat de gemeente bij 80 procent van alle 50.000 huizen die gebouwd gaan worden regels instelt om de huizen betaalbaar te houden. SP-wethouder Laurens Ivens (foto): 'Dit is een forse breuk met het verleden want voorheen stelde de gemeente voor slechts 30 procent van de nieuwbouw maximale huurprijzen in. Door dat nu voor 80 procent van de huizen te doen kiezen wij radicaal voor het aanpak-

foto: SP Amsterdam

ken van het falen van de markt. Als we de prijzen aan de markt overlaten, is Amsterdam alleen nog bereikbaar voor mensen met veel geld.'

DE HUREN van een aantal **schimmelwoningen** in Selwerd (Groningen) gaan omlaag: een eerste succes in de strijd die de huurders samen met de SP voeren tegen hun corporatie.

BEWONERS VAN ELLECOM die bezorgd zijn over de mogelijke komst van een **megastal** in hun dorp hebben zich verenigd in het actiecomité Hozzo Megastal. De SP Rheden steunt hen.

MANTELZORGERS die in Den Haag moeten zijn, kunnen er voortaan gratis parkeren. Dankzij SP en CDA is er een **gratis mantelzorg-parkeerregeling** in de maak.

DIVERSE SP-AFDELINGEN steunden afgelopen maand NS-conducteurs die staakten voor het behoud van de **tweede conducteur** op de dubbeldekkers en voor kwaliteitsverbetering.

HUURDERS UIT de Nijmeegse wijk Zwanenveld eisen samen met de SP dat woningcorporatie Portaal iets gaat doen tegen tocht en schimmel in hun huizen en **ratten** in hun tuinen.

DE SP GELDERLAND is tegen tolheffing op de toekomstige verlengde **A15**, zéker voor Gelderlanders. Die betalen via de Provincie immers al miljoenen voor de verlenging.

> ZUTPHENSE ZANDBAK

In Zutphen zitten bewoners van de Laan van de Highlanders al maanden zonder verharde weg, vanwege een conflict tussen de gemeente en een projectontwikkelaar. De ene dag is de zandweg een grote stofwolk, de andere dag verandert deze zandbak in een modderpoel en ontstaan er gevaarlijke situaties. Maar ze pikken het niet meer. Samen met de SP voeren de bewoners actie voor een verharde weg met stoep. SP-raadslid Ellis Müller heeft de gemeente opgeroepen om zo snel mogelijk een weg aan te leggen en duidelijkheid te geven aan de bewoners.

sp.nl/Z3A

foto: FreeImages.comCC

> NIEUW ROOD-BESTUUR GEÏNSPIREERD AAN DE SLAG

Lisa de Leeuw (voorzitter)

'Mijn inspiratie is Dillon, één van de voetballers die afgelopen jaar samen met ROOD in actie kwam voor verlichting bij hun voetbalveld. De actie had succes, de verlichting is geplaatst. En een deel van jongens is nu lid van ROOD. Tijdens de actie zag ik hun zelfvertrouwen groeien en ze vierden trots hun overwinning. Zij ervoeren dat je met elkaar verandering teweeg kunt brengen en doen nu mee met andere acties. Een grote inspiratiebron voor mij persoonlijk en voor heel ROOD.'

Janne van den Bosch

'Één boek dat ik ontzettend tof vind, is Hervorming of revolutie? van de Duits-Poolse marxistische denkster Rosa Luxemburg (1871-1919). Ik vind haar een enorm inspirerend persoon, ze was actief binnen de Duitse en Poolse arbeidersbewegingen rond de eeuwwisseling. In Hervorming of revolutie? zet Luxemburg twee stromingen binnen het socialisme uiteen. De manier waarop ze dit doet vind ik erg sterk, hoewel het natuurlijk in context geplaatst moet worden.'

Diyar Jassim

'Rond mijn zestiende luisterde ik voor het eerst naar de Britse rapper Lowkey. Het activisme in zijn verzen en de problemen als imperialisme, kolonialisme, racisme en armoede die hij aankaartte, hebben mij heel erg aan het denken gezet. Ik vind het enorm inspirerend hoe hij jongeren met muziek op deze manier wist aan te spreken en activeren. Als ik enigszins op dit niveau van inspireren zou kunnen komen, ben ik tevreden.'

Floor Mertens

Ik ben kunststudent en Frida Kahlo is voor mij een grote inspiratiebron. Ze was een kunstenares die de idealen van de socialistische revolutie deelde en vocht tegen het onderdrukkende kapitalisme. Omstandigheden maken de mens. Kunst kan een wapen zijn in de strijd tegen het kapitalisme door niet alleen de huidige omstandigheden uit te beelden, maar ook helpen ze actief te veranderen. ROOD kan met beeld en kunst jongeren inspireren en organiseren voor een socialistische maatschappij.

Siewert Olthof

'De weg naar de macht' van Karl Kautsky is een inspiratiebron voor mij geweest. Het boek komt uit 1909, maar Kautsky maakt een goede analyse over de parlementaire democratie. Meeregeren met de vijand zorgt voor een kloof tussen de partij en de mensen waarvoor we het doen. Wij zijn in Nederland een unieke partij die snapt dat politiek op straat net zo belangrijk is als politiek in Den Haag. Alleen samen met mensen kunnen we een betere wereld creëren.'

Arno van der Veen

'Wie verandering wilt, moet zijn of haar omgeving organiseren. Wie zijn of haar omgeving organiseert, creëert een beweging. Of het nu ging om de strijd tegen apartheid in Zuid-Afrika, de strijd voor algemeen kiesrecht in ons land of de strijd tegen jeugdloos: alle verandering kwam voort uit een beweging. Mijn inspiratie haal ik daarom niet uit een individu, maar uit een beweging. Een beweging die ik samen met alle leden wil laten groeien, om zo samen voor verandering te zorgen.'

foto: PaulienWilkenson

foto: PaulienWilkenson

SP'ERS MASSAAL IN DE BUURTEN

DE STAAT VAN NEDERLAND

De SP verbindt het kleine verhaal met het grote verhaal. Daar is inzet, lef en ambitie voor nodig. En durven luisteren.

SUPERZATERDAGEN, kloppende SP'ers, lokale buurtacties; het lijkt vlak na de Tweede Kamerverkiezingen eerder drukker dan minder druk te worden. SP-partijvoorzitter Ron Meyer legt uit: 'We willen in één jaar tijd één miljoen mensen betrekken bij onze acties om zo'n 300 buurten te verbeteren. Dat doet helemaal niemand ons na. En om de Staat van Nederland op te schrijven. Van betaalbare woningen zonder schimmel tot

een goed bereikbare bus. Van een veilige straat tot sluiting van onveilige en aftandse kerncentrales. Niet kletsen maar doen. Die overwinningen smaken de meeste mensen naar meer.'

Denkers en doeners

Na nu al vele duizenden gesprekken met mensen is er volgens Meyer al wel iets te zeggen over de Staat van Nederland:

foto's Bas de Meijer

foto's Bas de Meijer

foto Paulien Wilkens©

‘Opvallend veel mensen ervaren de gevolgen van doorgeslagen individualisering en uitgeholde voorzieningen - van de bus tot het buurthuis. Maar het gaat ook om een enorme behoefte aan samenhang, aan gerespecteerd en erkend te worden in een sterke gemeenschap.’ Meyer spreekt tegelijk met tientallen bekende denkers en doeners uit de samenleving: ‘Ik spreek met schrijvers, tv-makers, sporters en muzikanten. Over wat er nodig is voor meer samenhang en wat het grote verhaal van ons land is. Dat zijn inspirerende gesprekken die soms uren duren. Wat opvalt, is dat ook zij het over de doorgeslagen individualisering hebben. Over de behoefte aan moreel leiderschap

voor heel het land. Al die mensen realiseren zich dat de ieder-voor-zich-politiek faalt. Ze zijn bereid met ons mee te denken. We werken aan een ‘Manifest voor de velen’. Met de waarden en belangen van al die gewone mannen en vrouwen als uitgangspunt, niet die van het grote geld en z’n vriendjes. *For the many, not the few*, zoals Jeremy Corbyn het zegt. Aan het einde van het jaar organiseren we een grote manifestatie.’

Ferdinand Domela Nieuwenhuis Buurtenbokaal

Op de Partijraad presenteerde Meyer een wisselbeker. Zijn SP'ers anders niet gemotiveerd? Meyer: ‘Jawel. Maar met een beetje

gezonde wedijver voor de sociale vooruitgang is niks mis. Het gaat om de Ferdinand Domela Nieuwenhuis Buurtenbokaal, bedoeld als stimuleringsprijs voor lokale SP-afdelingen die samen met buurtbewoners acties winnen. Elke maand volgt een nieuwe lokale SP-afdeling. De aller-allereerste winnaar is..... tromgeroffel... Veendam. Daar wonnen we samen met buurtbewoners een nieuw speelveld in de buurt. Een half jaar geleden was dat ondenkbaar. Een groot compliment voor onze actieve mensen in Veendam.’ ●

Tekst Diederik Olders

ZIJ MOGEN AL EERDER

In Hoogezand-Sappemeer, Menterwolde en Slochteren zijn er al in november verkiezingen. De drie gemeenten gaan samen op in de gemeente Midden-Groningen – de naam verradt waar het ligt – en dus zijn er herindelingsverkiezingen. De SP-afdeling staat te popelen om met de campagne te beginnen: ‘De tomeloze energie van nieuwe mensen voedt mij ook weer.’

ELLY BROERSMA woont in Zuidbroek. Zij werkt bij een kringloopwinkel, als werkbegeleider van mensen met een taakstraf of een afstand tot de arbeidsmarkt. ‘Ik was al actief voor de SP voordat ik lid was. En nu zit ik sinds anderhalf jaar in het bestuur. Ik ben verantwoordelijk voor de campagne.’ Ze staat op nummer elf van de SP-lijst voor de herindelingsverkiezingen in november.

ROELF SWARTS werkt bij de Rijksdienst Wegverkeer en is gemeenteraadslid in Menterwolde. Hij is al lang lid en daarvoor was hij actief voor de PvdA: ‘Maar die, de PvdA dus, begonnen steeds meer op te trekken met de VVD en doen niks meer voor de mensen aan de onderkant van de samenleving. Ik ben eerst nog acht jaar in Bellingwedde raadslid geweest. Ik ben de man van de sponzen. Geef mij er duizend en ze zijn zo weg – met een gesprekje erbij natuurlijk.’ Swarts komt op nummer tien van de

SP-kandidatenlijst: ‘Ik gok op acht zetels. Als we dan wat wethouders moeten leveren, mag ik weer aan de bak.’

LIAN VEENSTRA is sinds 2014 wethouder in Menterwolde. Daarvoor was ze Statenlid in Groningen en scholer voor de landelijke SP. Sinds 2015 woont ze in Veendam – buiten de gemeente: ‘Met toestemming van de raad. Daarvoor woonde ik 17 jaar in Menterwolde; ik denk dat ik iedere brievenbus wel tien keer gezien heb, ik ken de mensen en zij kennen mij. Er zijn wat colleges gevallen en weer in elkaar gezet. Maar de SP bleek de stabiele factor. En het is ons gelukt om de chaos van de jaren hiervoor op te ruimen. Ik vind het stoer dat ons dat gelukt is, om als sterke gemeente op te gaan in de herindeling – een gemeente waar het op orde is.’

JULIA POLAT is nu raadslid in Hoogezand-Sappemeer. Niet van de SP, maar als afscheiding van Roodgewoon, een lokale linkse partij die lang geleden ontstond als afsplitsing van de SP. ‘Ik ben nu lid van de SP. De analyses van Roodgewoon waren meestal

hetzelfde als die van de SP.’ Polat heeft altijd als secretaresse gewerkt en staat voor de komende gemeenteraadsverkiezingen op plaats zes van de SP-lijst.

IDA KLAASSENS heeft net het havo-examen gedaan en is geslaagd. ‘Volgend jaar ga ik vwo doen voor twee jaar. Daarna wil ik robotica gaan studeren. Programmeren, bouwen, techniek; ik doe dat al vaak samen met mijn vader; zo hebben we al eens een robotarm gemaakt.’ Klaassens staat op nummer zes van de kandidatenlijst.

PETER VERSCHUREN woont in de stad Groningen en was daar eerder al wethouder. Hij is lid van de SP sinds 1973. Nu is hij wethouder in Hoogezand-Sappemeer. ‘Voor de verkiezingen van 2014 zat ik in de kandidatencommissie van de SP in Hoogezand-Sappemeer. Ik zei: jullie gaan maar drie zetels halen. Maar ze haalden

er vijf en werden royaal de grootste. Toen moest er ook een wethouder komen en ze vroegen mij daarvoor.' Niet vanwege zijn voorspellende gaven dus, maar het bevalt Verschuren prima: 'Het college zit vol met doodnormale mensen. Serieuze mensen zonder grote ego's. Dat is prima samenwerken.'

De herindeling van de gemeenten

'Ik ben nooit voorstander geweest van de herindeling – de SP in Menterwolde ook niet', vertelt Roelf Swarts. 'Maar die strijd hebben we verloren.' Peter Verschuren: 'De bevolking in Hoogezand-Sappemeer maakte het niet veel uit. In de raad was men wel voor.' Lian Veenstra: 'In Slochteren en Menterwolde werd dat wel anders beleefd. De discussie loopt al heel lang. De mensen in deze kleinere dorpen maakten zich zorgen dat je onder Hoogezand-Sappemeer gaat vallen, de grote gemeente. Dat je helemaal daar je Wmo moet aanvragen bijvoorbeeld. Maar daar zijn oplossingen voor – als SP willen wij dat toch al niet zo centraal organiseren.' Verschuren: 'In Slochteren was er ook nog angst om door Groningen opgeslokt te worden. Dan is Hoogezand-Sappemeer meer te overzien. Deze variant was de minst kwaai van de twee.'

Midden-Groningen

Verschuren: 'De nieuwe gemeente bestaat straks uit de stedelijke kern Hoogezand-Sappemeer, een oude industrie-gemeente. Met enorme teruggang in banen, dus veel werkloosheid. Slochteren is een hele grote plattelandsgemeente, allemaal kleine dorpen bij elkaar.' Veenstra: 'Menterwolde is zelf ook weer een verzameling van vier verschillende dorpen. In Muntendam, het grootste dorp, zie je dezelfde sociaal-economische achterstanden als in

Hoogezand-Sappemeer. In Meeden juist veel van oudsher boerenbedrijven. Noordbroek is heel lang een zwaar communistisch dorp geweest, met grote tegenstellingen tussen arbeid en kapitaal. En Zuidbroek is echt een forensendorp dat vroeger rijk was.'

De herindeling van de SP-afdelingen

Swarts: 'We waren er vroeg bij. We wilden snel gaan voorbereiden. We zijn nu al twee jaar één grote afdeling.' Verschuren: 'Het was een kans om een paar verzwakte afdelingen te versterken door samen te gaan. En dat konden we maar beter snel doen.' Veenstra: 'Er was al snel een gevoel dat we één afdeling waren. We hebben bijvoorbeeld voor de kandidatenlijst niet geselecteerd

op waar iemand vandaan komt. Gewoon de beste lijst gemaakt. Er staat niemand uit Menterwolde in de top 8 en dat is geen groot probleem.'

Aardbevingen en scheuren

Elly Broersma: 'De aardbevingen door de gaswinningen spelen hier minder dan iets noordelijker in Groningen. Daar zijn ze al jaren in gevecht met de NAM om hun gelijk te krijgen. Tegen de tijd dat wij bij het aardbevingsgebied kwamen, was er al een heel gevecht geleverd.' Swarts: 'Je hoort mensen wel zeggen dat dat een voorbeeld is waarom het een goed idee is om een grote gemeente te zijn: dan kun je een vuist maken naar Den Haag.'

Ida Klaassens: 'Niet alleen de gaswinning speelt hier. Er is ook nog de zoutwinning.'

Verschuren: 'Zoutwinning levert forse bodemdaling op, dat kan toch om 60 centimeter gaan; dat is flink. Mensen die net buiten de contouren van de gaswinning wonen krijgen wel scheuren, maar dat kan volgens de NAM niet door gaswinning komen. En dan wordt daar ook nog extra zoutwinning gepland. In die gebieden leeft het enorm. Maar in Hoogezand minder.' Julia Polat: 'Toch krijg je ook daar dat bijvoorbeeld nieuwe scholen allemaal aardbevingsbestendig gebouwd moeten worden. Dus dat komt nog wel.' Verschuren: 'En we hebben als college gelukkig nee kunnen zeggen tegen een vergunning voor zoutwinning bij Kiel-Windeweer.'

Windmolens

Veenstra: 'Muntendam en Meeden vallen buiten het officiële aardbevingsgebied, maar ze hebben wel scheuren in hun huizen. En die hebben nu te maken met een door het Rijk gepland enorm windmolenpark in hun achtertuinen. De SP moet samen met de bevolking strijden om te voorkomen dat de mensen, alleen maar zodat anderen veel geld kunnen verdienen aan zout, gas, windmolens, worden uitgebuit. De SP is vóór windenergie, maar hoe deze omwonenden behandeld zijn, kan echt niet. Ze hebben zelf alternatieven bedacht, met zonne-energie. Maar voor Minister Kamp is dat geen alternatief.' Broersma: 'Er ontstaat ook een tweedeling tussen de landeigenaren en de bevolking. De een krijgt er een smak met geld voor, de ander krijgt twee Martinitorens hoge windmolens vlakbij zijn huis.'

De campagne

Veenstra: 'Hoewel wij als SP hier aan de goede kant staan op die onderwerpen, zijn we absoluut niet de enige. Dus wij richten ons voor de campagne op voorzieningen in

Met de handen aan de gaskraan: Elly Broersma en Roelf Swarts zouden het wel weten.

de dorpen en buurten. Armoedebestrijding blijft voor ons altijd een belangrijk onderwerp. De sociaaleconomische omstandigheden in Midden-Groeninge zijn moeilijk. Als de landelijke overheid het nalaat, dan moet je als lokale overheid de hand uitsteken. Dat doen wij in het college, maar dat kan nog veel beter.'

Verschuren: 'Wij willen de campagne in met de leus "Praktisch en Sociaal!" Wij hebben laten zien dat als de SP bestuurt, dat er dan praktisch, en samen met de mensen, dingen veranderen. Dat het socialer wordt.' Klaassens: 'En hoe groter de SP, hoe praktischer en socialer het wordt.' Broersma: 'We hebben een heel campagneplan klaarliggen. Met natuurlijk de klassieke dingen zoals sponsjes, posters, flyers en bijeenkomsten. Maar we gaan ook wat bijzonders doen. Dat mag je

niet in de Tribune zetten, want het is een verrassing. En er komt natuurlijk een superzaterdag, we hebben Emile al gereserveerd!'

Vorbereiden op de campagne

Swarts: 'De komende maanden zijn er overal jaarmarkten, in elk dorp op andere data. Daar staan we zeker ook. Ik met sponsjes natuurlijk. De onderwerpen bekijken we per dorp.' Broersma: 'In de nieuwe gemeente wordt onder andere het afvalbeleid op één lijn gezet. Wij vragen op zo een markt aan mensen: welk systeem willen jullie? Plastic zakken, containers, hoe veel containers, hoe vaak, enzovoort.' Polat: 'Ik ga proberen om in gesprek te gaan met allochtonen, die hier nog erg weinig lokaal politiek actief zijn. Bijvoorbeeld eens langs gaan in de moskee, wethouder erbij. Ik wil graag dat zij kennismaken met onze standpunten. Voor zover we ze niet

al tegengekomen zijn natuurlijk. Mensen zijn toch altijd weer blij verrast dat wij ook als er geen verkiezingen zijn langs de deuren komen. Dat we ook komen praten als er geen journalist bij is.'

Enthousiasme

Polat: 'Ik heb heel veel zin om samen te werken. Ik zit nu in mijn eentje als fractie in de raad. De samenwerking in de afdeling is nu al heel goed. Ik verheug me op wat we straks samen kunnen bereiken. Als de map met werklozen in de gemeente dunner wordt. Dat mensen ruimte hebben, wat te besteden hebben.' Broersma: 'Van samen campagnevoeren word ik blij. In de afdeling, samen folderen, organiseren. Straks een Superzaterdag waar we hopelijk heel de provincie Groningen leegtrekken met SP'ers die hier komen helpen. Ik word ook heel enthousiast van onze plannetjes – die je niet mag opschrijven in de Tribune...' Swarts: 'Ik zie met plezier de verjonging van de afdeling. Nieuwe jonge mensen, die toch de vergrijzing – nee de verzilvering van de afdeling tegengaan. We hebben een verleden en ook een toekomst. En met een paar kilo sponzen tijdens de campagne ben ik sowieso blij.'

Veenstra: 'Ik kan erg uitkijken naar de gesprekjes op straat, het campagnevoeren, bij mensen aanbellen. Maar ook daarna: het team bouwen voor de fractie. We hebben veel nieuwe mensen op de lijst. Daar komt toch een beetje de scholer om de hoek kijken. De tomeloze energie van nieuwe mensen voedt mij ook weer.' Klaassens: 'Ik heb juist zin om geschoold te worden. Om allemaal nieuwe dingen te leren. Om aan de slag te gaan met jongeren en de lhbt-gemeenschap. Ik vind het belangrijk om daar aandacht voor te hebben. Positieve aandacht.' Verschuren: 'Ik zal blij zijn als het 1 januari is en we één gemeente zijn. Dat je – als ze me nog willen als wethouder – dan af bent van het overleg met die twee andere gemeenten. Er is nu een stop op nieuw beleid door de herindeling en dat is echt een rem. De SP vindt bijvoorbeeld al lang dat mensen in de uitkering, die in een activerend traject zitten, ook beloond moeten worden. Nu moet ik dus wachten, en die mensen kunnen helemaal niet wachten.'

tekst en foto's Diederik Olders

FOTOREPORTAGE

RIJSTRAMP

Rijstboeren rond de Vietnamese Mekong Delta kampen met mislukte rijstogsten. Thi Loi (38), die al sinds haar dertiende rijst oogst, heeft dit nog nooit mee-gemaakt. 'In februari hebben we 1 zak rijst geogst. Vorig jaar was het nog 1.4 ton.'

Volgens deskundigen heeft de droogte te maken met klimaatverandering. Maar ook de geplande bouw van elf waterkrachtcentrales in de rivier vormt een groot gevaar. De dammen stoppen de aanvoer van voedingsstoffen in het fijne sediment van de rivier, en de zee stroomt bij vloed dieper de delta in, waardoor de akkers in de uiterwaarden verzilten.

In de Mekong Delta voltrekt zich een natuurramp en een oplossing is nog niet in zicht. De Nederlandse overheid heeft enkele jaren geleden in samenwerking met de Vietnamese overheid het Mekong Delta Masterplan opgesteld, met hulp van Nederlandse waterdeskundigen en onder leiding van voormalig minister Cees Veerman. Het plan moet de modernisering van de landbouw bevorderen. Dit leidt echter weer tot een afname van biodiversiteit. Voor kleine boeren en vissers zal dit uiteindelijk resulteren in een verminderde toegang tot land en natuurlijke hulpbronnen. Kritische milieuorganisaties zoals het Nederlandse Both Ends werken daarom samen met regionale milieuactivisten in de coalitie Save the Mekong, die zich verzet tegen grote dammen in de rivier omdat die schadelijk zijn voor de ecologie en voor de lokale visserij.

www.bothends.nl

Foto's Justin Modd / Redux

Een week eerder eisten NZF-activisten de aandacht op in de Tweede Kamer – tot schrik van de beveiliging.

VERRASSINGSBEZOEK AAN PARTIJBUREAU CDA IN DEN HAAG

NZF VOERT DE DRUK OP

De ruim een kwart miljoen aanhangers van het Nationaal ZorgFonds blijven zich onvermoeibaar inzetten voor de sloop van het eigen risico. Tijdens het debat over de voorjaarsnota rolden NZF-activisten een spandoek uit in de Tweede Kamer. Een dag later bezochten ze het CDA: ‘Christendemocraten, denk aan uw verkiezingsbelofte.’

TERWIJL VLAKBIJ, aan het Plein, voor de zoveelste keer wordt geprobeerd de kabinetsformatie uit het slop te trekken, komen op een snikhete woensdag enkele honderden sympathisanten van het Nationaal ZorgFonds in een Haags café bij elkaar voor een doelgerichte demonstratie. Dat gebeurt een week voordat in de Tweede Kamer wordt gestemd over een voorstel om het eigen risico met honderd euro te verlagen. Er lijkt zich in dit stadium een overtuigende meerderheid af te tekenen, maar cruciaal zal de opstelling van het CDA zijn.

Lilian Marijnissen, zorgwoordvoerder van de SP, legt het nog een keer uit. In hun

verkiezingsprogramma beloven de christendemocraten een verlaging van 105 euro, maar de vrees bestaat dat die belofte in de formatieperikelen zal sneuvelen of over de zomer heen wordt getild. Je moet het ijzer smeden als het heet is, benadrukt Lilian, dus die eerste stap op weg naar afschaffing van het complete eigen risico van 385 euro moet nu worden gezet. En dat kan, want het parlement debatteert over de voorjaarsnota van het demissionair kabinet. Binnen die context stelt de SP-fractie het eigen risico aan de orde, de boete op ziek zijn. ‘Ook al is het kabinet aan het aftreden, dan nog hoeven wij in de Kamer niet op onze handen te zitten.’

Met nog zes dagen te gaan voordat de Tweede Kamer er een besluit over neemt, is het, zo vinden de actievoerders, de hoogste tijd om het CDA nog eens aan zijn verkiezingsbelofte te herinneren. Doet het CDA mee dan zal het aantal voorstemmers rond de 100 schommelen, ruim voldoende om de sloop van het eigen risico in gang te zetten. De druk op de Kamerfracties is behoorlijk opgevoerd. Iedere fractievoorzitter heeft inmiddels 50.000 e-mails van aanhangers van het NZF in zijn mailbox aangetroffen. Alleen het CDA wordt daarnaast vereerd met een persoonlijk bezoek van betrokken sympathisanten. Vanwege de regelgeving rond demonstraties mag de protestmars

naar het partijkantoor van het CDA niet in de schaduw van het Binnenhof beginnen. Het vertrekpunt wordt Paleis Noordeinde, dus daar verzamelen de troepen zich, nadat ze er in kleine groepjes ('pas op, wek niet de indruk van een samenscholing') naar toe zijn geslenterd.

Onder begeleiding van politie op citybikes, en met een drumkwartet in topconditie voorop, lopen de demonstranten de anderhalve kilometer naar het statige partijbureau van het CDA aan het Buitenhof. Maria uit Amsterdam is in de voorste gelederen te vinden. 'Ik heb lang in de zorg gewerkt, totdat ik door de bezuinigingen mijn baan verloor. Ik weet uit mijn praktijkervaring hoe moeilijk het voor veel mensen is om dat eigen risico op te hoesten.' Haar stadgenoot Di Angelo: 'Er zitten culturele, sociaal-economische en politieke aspecten aan het zorgstelsel. Ik houd het simpel: zorg moet voor iedereen bereikbaar zijn.'

Aangekomen op de plek van bestemming belt Lilian Marijnissen aan. Hilde Westera, directeur van het CDA, doet open. Ze glimlacht vriendelijk, maar doet ondanks aandringen van Lilian geen enkele toezegging. 'Daarvoor moet je op het Plein zijn, ik kan alleen maar jullie boodschap overbrengen.' De strijdbaarheid van de demonstranten lijkt er niet onder. Straks staan filmpjes van de actie op de sociale media. Het is niet onopgemerkt gebleven. Zij vormen vandaag de kopgroep van ruim een kwart miljoen Nederlanders die het Nationaal ZorgFonds steunen.

Voordat de spandoeken worden opgerold en iedereen weer zijns weegs gaat, geeft Bob van Ravensberg, voorman van het NZF én fysiotherapeut, op de valreep een recent voorbeeld van het falende zorgstelsel. 'Een meisje kwam tijdens het skeeleren ongelukkig ten val en verbrijzelde haar pols. Ze zat versuft en met veel pijn op de stoep en werd erop gewezen dat ze bij gebruik van de ambulance haar volledige eigen risico moest betalen. Toen heeft ze er maar van afgezien en gewacht op haar vader. Dit was niet levensbedreigend, maar wel een uiterst pijnlijke toestand. En zo word ik elke dag met dit soort ervaringen geconfronteerd.' Lilian Marijnissen bedankt alle mensen die de moeite hebben genomen om voor dit 'verrassingsbezoek' aan het CDA naar Den Haag te komen en belooft dat ze alles uit de kast zal halen om het eigen risico omlaag te brengen. En dat zal dan nog maar het begin zijn. Het Nationaal ZorgFonds wil niet alleen af van het eigen risico, maar ook een voor

CDA-directeur Hilde Westera: Geen toezeggingen.

iedereen toegankelijk zorgstelsel zonder tweedeling. 'Zorg is wel even iets anders dan een auto kopen. Waarom ik dat zeg? Laatst maakte een VVD'er die belachelijke vergelijking.'

Zes dagen na de demonstratie leggen het CDA én de ChristenUnie het voorstel voor een lager eigen risico toch naast zich neer.

De beide partijen gebruiken de formatiebesprekingen als argument en halen dus zo bij voorbaat al een belangrijk onderdeel uit hun programma. De twee andere beoogde coalitiepartners, de VVD en D66, zijn altijd tegen het verlagen van het eigen risico geweest. •

tekst Robin Bruinsma • foto's Suzanne van de Kerk

> PRACHTIG PROTEST

Cadier en Keer, waar de SP haar 'eigen kilometer 61' heeft in het kader van de menselijke ketting voor sluiting van de onveilige kerncentrale in Tihange-Belgie. De SP pakt behoorlijk uit; met spandoeken, vlaggen en buttons maar ook met water, koeken en ... tomatensoep. De eigenaar van de manege stelt zijn terrein ter beschik-

king voor onze bussen en soepexpres. Een automobilist vraagt om een SP-protestvlag om op zijn huis langs de route te hangen 'Dat is wel het minste wat ik kan doen'. Enkele honderden mensen uit Aken-Oost zijn als eerste ter plaatse en reageren blij verrast op de SP-ontvangst. Daarna komen de SP'ers per bus, op de fiets of met de auto. Kamerlid Sandra Beckerman en partijvoorzitter Ron Meyer spreken de mensen kort toe. Dit is het begin van de

strijd en zeker de fondsen die ons pensioengeld in de kerncentrale investeren, zijn nog niet van ons af. Om 1 kilometer

mensenketting te vormen heb je 660 mensen nodig. In dit geval door een stukje dorp, een bospad en een aardappelveld. En dat gaat lukken met mannen, vrouwen, kinderen, baby's en honden. Om kwart voor drie sluit de ketting, applaus klinkt. Een feestelijk protest in een prachtige omgeving.

foto's Bas Quaedvlieg

> GEEN MANTELZORGBOETE AOW'ERS

Dankzij groot maatschappelijk verzet is de mantelzorgboete voor AOW'ers van tafel. SP-Tweede Kamerlid Jasper van Dijk: 'Een terecht besluit, want het verdient respect als mensen besluiten voor hun ouders te zorgen door ze in huis te nemen. Het was ronduit onrechtvaardig om dit te bestraffen

met een boete. Maar we zijn er nog niet: voor bijstandsgerechtigden bestaat de mantelzorgboete nog altijd. We gaan als SP door met de strijd tot die ook van tafel is, want mensen die voor elkaar zorgen verdienen respect, geen boete.'

foto: Suzanne van de Kerk

> SUCCES SP: NEDERLAND TEGEN EUROPESE MINISTER VAN FINANCIËN

Op initiatief van de SP zal Nederland zich actief verzetten tegen het voorstel voor een Europese Minister van Financiën. Zowel Macron als Merkel hebben dit voorstel al omarmd. SP-Kamerlid Renske Leijten (foto): 'De Europese Commissie wil dat de eurozone nog meer aan de leiband van de Commissie komt te liggen en heeft recent plannen gelanceerd voor een Europese minister van Financiën en een eigen budget voor de EU. Als het aan Nederland ligt, roepen we die financieel-economische integratie nu een halt toe.' Premier Rutte

gaf tijdens het debat aan dat hij zo'n Europese Minister niet wenselijk vindt, maar weigerde vervolgens om actief stelling te nemen in Brussel. 'Dit is precies waar het altijd misgaat met deze premier. Op Nederlandse bodem toont hij zich een waar Euroscepticus, maar als het erop aankomt slikt hij alle plannen van de Europese Commissie voor zoete koek.' Zijn eigen VVD-fractie stemde uiteindelijk gewoon voor, waardoor Rutte alsnog aan de bak moet in Brussel.

> ZIEKENHUIS HENGELO UITGEKLEED

Al jaren voert de SP Hengelo actie tegen de langzame ontmanteling van de ziekenhuiszorg in Hengelo door de Ziekenhuisgroep Twente (ZGT). Enkele jaren geleden werd bijvoorbeeld al de afdeling klinische verloskunde verplaatst naar Almelo. Een protestactie van de SP leverde bijna 10.000 handtekeningen op. Nu dreigt de Hengelse huisartsenpost te verdwijnen en de huisartsen vrezen zelfs dat de hele afdeling Spoedeisende Hulp (SEH) uit Hengelo verdwijnt. De SP heeft het initiatief genomen om het ziekenhuisbestuur op korte termijn uit te nodigen voor overleg met de gemeenteraad.

foto's Theresa van Twuijver©

foto Suzanne van de Kerk

> BRANDWEER EN AMBULANCE DE DUPE

EenVandaag en NH Nieuws hebben ontdekt dat vijf Noord-Hollandse Veiligheidsregio's jaarlijks vele miljoenen betalen aan extern ingehuurd personeel. Externe medewerkers vingen er de afgelopen drie jaar 10.000 tot 27.000 euro per maand. En dat terwijl er op brandweer en ambulance steeds maar wordt bezuinigd. SP-Tweede Kamerlid Ronald van Raak wil dat er een landelijk onderzoek komt: 'Ik ben bang dat dit niet alleen een probleem voor Noord-Holland is, maar dat dit probleem in alle veiligheidsregio's speelt. Omdat daar allemaal dezelfde soort bestuurders zitten en ook overall een zelfde gebrek aan controle is. Dit is een mooi moment om schoon schip te maken.'

> BLAUWE ENVELOP VOOR ROLLING STONES EN U2

De jongeren van ROOD probeerden half juni een afspraak te maken met Bono en Mick Jagger. Niet voor een handtekening, maar om eens te praten over hun belastinggedrag. De supersterren waren er niet, maar hun zaakwaarnemer op de Herengracht in Amsterdam wel. ROOD-voorzitter Lisa de Leeuw: 'De Britse

Stones, het Ierse U2, grote bedrijven en rijke personen ontwijken elders belasting door geld door te sluizen of zich met een brievenbus in belastingparadijs Nederland te vestigen. Hier moet snel een einde aan komen. Jan met de Pet betaalt ook gewoon belasting.' En hoe minder Bono betaalt, hoe meer Jan moet lappen...

> GESJOEMEL MET PGB-GELDEN

Tegen de failliete Arnhemse zorginstelling De Zorgdrager, voor mensen met psychische problemen, tienermoeders en verslaafden, lopen verschillende onderzoeken omdat het vermoeden bestaat dat er met pgb-gelden is gesjoemeld. SP-Tweede Kamerlid Lillian Marijnissen wil van de staatssecretaris weten hoe de cliënten geholpen kunnen

worden. 'Die moeten hun huis uit, buiten hun eigen schuld', stelt zij. 'Je leest vrijwel dagelijks dat snelle jongens er met de zorggelden vandoor gaan. Als ik dan hoor dat de directeur van De Zorgdrager in een Maserati zou rijden, frons ik de wenkbrauwen. Dit is een exponent van de marktwerking in de zorg, daar moeten we van af.'

> JEFTA: FEESTWINKEL VOOR GROTE BEDRIJVEN

Na TTIP en CETA staat er weer een nieuw handelsverdrag op de Europese agenda: JEFTA, een handelsverdrag met Japan. Greenpeace ontdekte dat het opnieuw een verdrag is waarbij bedrijven alle ruimte krijgen om overheden die mens en milieu beschermen aan te klagen. Volgens SP-Europarlementariër Anne-Marie Mineur heeft de Europese Commissie weinig geleerd van de enorme kritiek op andere handelsverdragen: 'Het recht om zelf ons eigen beleid te mogen maken, zonder bang te hoeven zijn voor miljoenenclaims van buitenlandse bedrijven, wordt amper beschermd. Zelfs het Klimaatakkoord komt hiermee in gevaar.' SP-Tweede Kamerlid Maarten Hijink heeft een debat aangevraagd met minister Ploumen. Hij noemt het verdrag 'een feestwinkel voor grote bedrijven, ten koste van mensen en het milieu'.

> SP STEUNT STAKENDE JUFFEN EN MEESTERS

foto: Sandra Beckerman

Op de foto met voormalig basisschoolleraar Emile Roemer.

De stakende basisschoolleraars verdienen alle steun. Zij komen in actie voor een hoger, eerlijk loon en een lagere werkdruk. Meer dan terecht, stelt SP-leider Emile Roemer: 'Al jaren wordt de liefde voor het mooie vak van juf of meester gebruikt om maar niks te veranderen aan de werkdruk en het inkomen. Basisschoolleraars doen ontzettend belangrijk werk. Zij moeten de ruimte krijgen om dit werk te doen én een eerlijke beloning krijgen.' In heel Nederland staakten de leraren een uurtje, wat behalve wat ongemak voor ouders toch vooral veel begrip opleverde. Veel SP-afdelingen lieten

op sociale media zien dat zij achter de leraren staan, met taartjes, flyers en andere steunbetuigingen.

SP-Tweede Kamerlid Peter Kwint stelt voor om een eerste, belangrijke stap te zetten. Hij wil dat het kabinet 500 miljoen euro beschikbaar stelt om de laagste salarisschaal in het basisonderwijs te verhogen. 'Het onderwijs schreeuwt om concrete maatregelen. Het kabinet mag dan demissionair zijn, wij zijn dat niet. Met dit voorstel nemen we een belangrijke eerste stap in de verbetering van de positie van basisschoolleraars. En dat is

hard nodig. Want het lerarentekort neemt halsoverkop toe, en lang niet genoeg mensen kiezen voor het onderwijs.' Ondanks stoere woorden van PvdA-minister Asscher, die nu al meer geld beloofde voor het basisonderwijs, bleek dat partijgenoot Bussemaker – die over de onderwijsbegroting gaat – het volgende kabinet wil afwachten. Kwint heeft trouwens nog meer noten op zijn zang: zo stelt hij voor dat onderwijsassistenten extra hulp moeten krijgen zodat zij makkelijker doorstromen naar een baan als basisschoolleraar. Het primair onderwijs is in actie – de SP ook.

COLUMN

Dennis de Jong
SP-fractievoorzitter
Europees Parlement

SAMEN STRIJDEN TEGEN SOCIALE DUMPING

Eurocommissarissen zetten tegenwoordig graag een sociaal gezicht op. Juncker sprak zelfs van een sociale AAA-status voor de Europese Unie. In werkelijkheid blijven ze voorstellen presenteren die slecht zijn voor werknemers en kleine zelfstandigen. Eerst moesten de vrachtwagenchauffeurs horen dat hun buitenlandse collega's geen drie maar een onbeperkt aantal binnenlandse ritten mogen gaan rijden in aansluiting op een internationale rit. Binnen

een periode van vijf in plaats van zeven dagen, dat dan weer wel, maar niettemin een garantie op wildwest-toestanden.

En nu is er het voorstel voor een e-card. Daarmee kunnen dienstverleners uit andere lidstaten laten zien dat ze aan alle voorwaarden voldoen: sociale zekerheid op orde, de nodige diploma's op zak en dergelijke. Daarbij moeten de nationale inspecties vertrouwen op controle door het land van herkomst: Polen controleert de Poolse dienstverleners en zo meer. Ondanks de berichten over diploma's, bijvoorbeeld voor het rijden met gevaarlijke stoffen, die in Oost-Europa gewoon te koop zijn, mag je daar straks dus niet meer op controleren. Want vertrouwen maar op de e-card.

Op 15 juli gaan we met vrachtwagenchauffeurs in gesprek in De Tweede Steeg, bij Amersfoort. Onze inzet is om samen met vakbeweging en iedereen die tegen sociale dumping is, een vuist te maken. Tot nu toe laat de Europese Commissie haar oren hangen naar de lobbyisten van de grote bedrijven. Ons protest moet daar dan ook luid bovenuit klinken: tegen liberalisering van het wegvervoer, en tegen de e-card. Brussel kan zich alvast schrap zetten: het wordt een hete zomer.

foto: Suzanne van de Kerk

HET SPOOKHUIS VAN DE VOLKSHUISVESTING

De druk op de woningmarkt wordt steeds groter en de sociale huursector komt steeds meer in de verdrukking. Om tot oplossingen te komen verzinnen creatieve geesten de meest absurde en soms ronduit griezelige visies, plannen en inzichten. Ze jagen huurders flink de stuipen op het lijf. Welkom in het Spookhuis!

FLEXIBILITEIT= OPZOUTEN

HAD JE MAAR minder moeten verdienen. Had je maar aan gezinsuitbreiding moeten doen. De Amsterdamse woningcorporatie Stadgenoot ziet het wel voor zich om huurders met zo'n boodschap... het huis uit te zetten. Natuurlijk niet in die bewoordingen, maar met behulp van een zogenaamd 'Wooncontract'. En natuurlijk niet omwille van een huisuitzetting, maar in het kader van 'flexibiliteit' die 'huurders van een sociale huurwoning een passende woning garandeert', zo meldt de corporatie op haar website. Verder wordt 'periodiek getoetst of een huishouden nog passend woont. De huur kan vervolgens naar boven of beneden worden aangepast aan het inkomen. Als blijkt dat de woning te groot, te klein of anderszins niet meer passend is, starten we een gezamenlijke zoektocht naar een passender woning.' Wie dat gaat beoordelen en aan de hand van welke maatstaven dat gebeurt, moet 'nog nader uitgedacht en uitgewerkt worden'. Oh ja; de 'flexibiliteit' is gedwongen. Geen trek in een andere woning? Pech gehad, je moet weg.

Dus gaan de kinderen het huis uit en woon je volgens Stadgenoot te groot? Code rood voor de huurder. Heb je zojuist een loonsverhoging gekregen die Stadgenoot te veel vindt? Slik! Echtscheiding? Uh-oh...

Weliswaar is er nog geen acute reden tot paniek, want het beoogde 'wooncontract' vereist een wetswijziging. Maar het is wel griezelig dat een grote speler in corporatieland (Stadgenoot heeft zo'n 30.000 woningen onder haar hoede) er tegenwoordig dergelijke ideeën op na houdt.

Nu zou je nog iets van empathie kunnen voelen voor Stadgenoot, als de woningcorporatie op haar site stelt dat 14 jaar op de wachtlijst erg lang is en de druk op de woningmarkt in de hoofdstad erg hoog is. Maar de opmerking 'bijbouwen biedt te weinig soelaas' misstaat totaal, als je weet dat Amsterdam onlangs aankondigde tot 2025 20.000 sociale huurwoningen bij te gaan bouwen. Wie dan nog pleit voor een dergelijke versoepeling van de huurbescherming, want daar praten we over, verdient zeker een plek in het Tribune-Spookhuis van de Volkshuisvesting. •

LIBERALE SPOKEN

'SCHEEFWONEN' betekent eigenlijk dat een ander om de een of andere reden vindt dat jij je wel wat duurders kunt permitteren. En dat je dat dan ook maar moet gaan doen. Of dat 'duurder' voor jou dan ook fijner, gezelliger en wenselijker is – dat doet er niet toe; de ander is pas tevreden als jij je huis verlaat en gewoon meer gaat betalen. Wie 'de ander' dan is? Nou, de VVD bijvoorbeeld. Deze partij opende onlangs frontaal de aanval op SP-Kamerlid Sandra Beckerman, omdat ze in een sociale huurwoning woont. De liberalen vinden dat Beckerman daar te veel voor verdient – of anders gezegd: niet arm genoeg voor is. Dagblad de Telegraaf betitelde haar woning zelfs als 'een gesubsidieerde residentie'.

Beckerman liet weten de VVD-charge als een compliment op te vatten: 'Ik ben er trots op om als volkvertegenwoordiger in een volkswijk te wonen, een wijk waarvan ik ben gaan houden.' Daarbij vraagt ze zich af waar de liberalen zich druk over maken: 'Opeenvolgende VVD-kabinetten hebben een kwart miljoen sociale huurwoningen vernietigd. Ruim 5 miljard, geld dat de sociale huurders samen hebben opgebracht werd van de corporaties afgenomen en verdwijnt via de verhuurderheffing in de staatskas. Villa's hingen gelijktijdig via de hypotheekrenteaftrek aan het subsidie-infuus van de overheid. De 10 procent met het hoogste inkomen kregen volgens de meest recente CBS-cijfers in 1 jaar tijd 4,26 miljard villasubsidie. Ruim een miljard meer dan wat er dat jaar aan huurtoeslag is gegeven.' Alles overziend vindt de VVD dus maar één ding: gewoon meer, veel meer betalen. En voor de toplaag is er die fijne villasubsidie. Soms best enge mensen, die liberalen. Of zien ze soms gewoon spoken? •

RATTEN, MUIZEN EN PREMIES

OPGELET, NU WORDT HET ÉCHT ENG. Ratten. Muizen. Afbrokkelende en scheurende muren, lekkages, water dat langs het behang naar beneden loopt als het regent. Schimmel. Asbest. Brrrrr... Geloof het of niet, maar huurders van woningcorporatie Portaal in de Nijmeegse wijk Zwanenveld hebben het allemaal. Op klachten wordt volgens hen niet gereageerd. Samen met de SP boden ze vorige maand een petitie aan Portaal aan. Ongeveer tegelijkertijd haalde Portaal het nieuws met iets heel anders. Uit de jaarstukken van de corporatie was namelijk gebleken dat vorig jaar 440.000 euro is uitgegeven aan vertrekpremies: 145.000 euro voor de vertrekpremie van de ex-directeur en 295.000 euro voor een afkoopsom voor – oh ironie! – de projectleider onderhoud! Sandra Beckerman trok meteen bij de regering aan de bel met de vraag of hier niets aan gedaan kon worden. Antwoord van minister Plasterk: Neu... •

MISTER X, DE GEHEIMZINNIGE INVESTEERDER

HET IS OP Z'N ZACHTST GEZEGD opmerkelijk: de gemeente Rotterdam wil 5,1 miljoen euro uittrekken voor de koop en sloop van 51 woningen in het zogenaamde Dahliablok in de wijk Feijenoord. Daarvoor in de plaats moeten dan 21 koopwoningen komen in de prijsklasse van rond de 250.000. Het rare is, dat er naar verluidt nog geen projectontwikkelaar in beeld is die die koopwoningen wil gaan bouwen; het risico ligt dus bij de gemeente. Welke geheimzinnige investeerder staat hier om de hoek, voor wie de gemeente bereid is een dergelijk risico aan te gaan? Los van genoemd bedrag – voor 5,1 miljoen euro kun je volgens SP-raadslid Querien Velter ook een hele wijk opknappen – is het de achterliggende gedachte die de aandacht trekt: de overheid die de particuliere woningvoorraad subsidieert. En hoe! Voor de realisering van 21 koopwoningen is Rotterdam bereid om zoals gezegd 5,1 miljoen op tafel te leggen, dat is ongeveer 240.000 euro per woning. 'De verhouding is hier helemaal zoek', zegt Querien Velter. Ze verwijst naar de talloze Rotterdamse huurders die kampen met

achterstallig onderhoud en corporaties die tegen hun financiële plafonds aanlopen. 'En dan investeert de gemeente zoveel geld om betaalbare woningen te slopen? Onbegrijpelijk.' En dan hebben we het nog niet eens gehad over de bewoners, voor wie niet zelden een horror-scenario klaarligt. De stad Rotterdam heeft in het kader van het zogenaamde Nationaal Programma Rotterdam-Zuid sloopplannen voor zo'n 35.000 woningen. Querien Velter: 'Veel mensen vinden verhuizen op zichzelf misschien niet zo erg, al willen de meesten het liefst in dezelfde wijk blijven of er later terugkomen. Maar ze krijgen een brief waarin staat dat over een aantal jaren hun huizenblok tegen de vlakte gaat. Wat volgt is jaren van onzekerheid over de toekomst: wanneer wordt er gesloopt, waar moet ik heen, en bovenal: kan ik dat nog wel betalen?' Als in de havenstad over sloopplannen gesproken wordt, stellen bestuurders en woningcorporaties vaak dat de woningen niet meer voldoen. Dat mag waar zijn, maar menig Rotterdammer voelt het anders: het zijn niet de woningen, maar wij als bewoners die niet meer voldoen. •

HAVENSTEDELIJKE DWALINGEN

wonen in de **hipste wijk** van Rotterdam?

Huren vanaf 635 euro

10 juni open huis Zwaanshals 368

In het Zwaanshalskwartier in het Oude Noorden komen regelmatig woningen leeg. En die verhuren we aan jou!

- Ben je tussen de 20 en 35 jaar?
- Ben je HBO'er, WO studerend of afgestudeerd?
- Wil je wonen in het hippe Oude Noorden?
- Verhuur je alleen en is jouw bruto jaar inkomen minimaal 22.200 euro?
- Verhuur je met meer personen (zonder kinderen) en is het gezamenlijk bruto jaarincome minimaal 30.150 euro?

Kom dan naar het open huis! 10 juni tussen 11.00 en 13.00 uur Zwaanshals 368, Rotterdam-Noord

Huurprijzen zijn exclusief service- en stookkosten

Meer weten? www.havensteder.nl
www.facebook.com/Zwaanshalskwartier

HAVENSTEDER
Wijk in wonen

HBO'ERS EN ACADEMICI zijn hip, prettig en goed voor de leefbaarheid. Mensen met een meer praktisch gerichte vakopleiding zijn dat allemaal niet; die zijn vooral slecht voor de reputatie van de wijk. Het zal je maar gezegd worden als timmerman, vrachtwagenchauffeur of loodgieter. Toch lijkt de Rotterdamse corporatie Havensteder selectie op opleidingsniveau aan te hangen. Tenminste, als we uitgaan van de folder die deze corporatie onlangs verspreidde. "Ben je HBO'er, WO studerend of afgestudeerd? Wil je wonen in het hippe Oude Noorden? Kom dan op 10 juni naar het open huis!", schreeuwt genoemde folder. 'Wij willen andere, nieuwe groepen aan de wijk binden. We zijn op zoek naar een prettige mix', motiveert woningcorporatie Havensteder in het AD de uitsluiting van lager opgeleiden. Het 'hippe' Oude Noorden had jarenlang niet zo'n beste naam, maar de wijk werd flink opgeknapt. 'Belwinkels en kapsalons hebben plaats gemaakt voor restaurants en kleine ambachtelijke zaakjes', zo beschrijft genoemde krant het resultaat van de opknappbeurt. Prachtig allemaal, maar wij vragen ons af: moeten de bewoners dan ook maar vervangen worden?

Na vragen van de raadsfracties van SP, D66 en GroenLinks tikte de gemeente Rotterdam de corporatie op de vingers. Maar wij vinden de dwalingen van Havensteder wel een hoekje waard in het Spookhuis van de Volkshuisvesting. •

HET BEGIN VAN HET EINDE

WIE DENKT DAT we de gevolgen van liberalisering en marktwerking zo onderhand wel kennen, moet als het om wonen gaat toch eens bij onze oosterburen gaan kijken.

Het Duitse woord 'Luxussanierung' klinkt eigenlijk best sympathiek: het suggereert grondige renovatie en modernisering van je woning. Klopt ook wel, alleen niet met jou als bewoner. 'Luxussanierung' is in Duitsland inmiddels een schrikbeeld geworden, voor talloze huurders het begin van het einde. Want in met name in 'hippe' – daar heb je dat woordje weer – steden als München, Hamburg, Berlijn en Dortmund vallen bij een toenemend aantal huurders brieven op de mat, waarin de verhuurder modernisering, luxe sanering dus, aankondigt. Nieuwe vloeren, nieuwe gevel, betere ventilatie, kozijnen van tropenhout; van alles moet er komen. Als je daar al op zou zitten te wachten, is dat natuurlijk best fijn. Alleen moet de huur dan wel omhoog. En niet te lui! Een huurverhoging van w50 procent is nog 'bescheiden'; een kwartiertje surfen op het internet levert de wetenschap op dat verdrievoudiging van de huur geen uitzondering is. Het meest extreme geval vonden we in de Berlijnse wijk Prenzlauer Berg: de Berliner Morgenpost maakte daar melding van een huurverhoging van 645 euro naar 2900 euro.

Kan dat allemaal zo maar? Eigenlijk is het antwoord gewoon ja. Volgens de Duitse wet mogen verhuur-

ders de kosten van de modernisering op de huurders afwentelen. Huurders kunnen protesteren en procederen, dat wel. Maar ondertussen is het wel gedaan met de rust en het woongenot; zeker als je burend de moed al hebben opgegeven en maar vertrekken. Dan woon je voor onbepaalde tijd in een bouwput. Het Duitse tv-programma Länderspiegel berichtte recentelijk over Dresden, dat zo'n tien jaar geleden het gemeentelijke woonbedrijf verkocht om uit de schulden te komen. De nieuwe verhuurder, het beursgenoteerde concern Vonovia, verhoogde de huren regelmatig en drastisch. En wil ook moderniseren. Bewoners van een flatje kregen te horen dat een balkonnetje noodzakelijk is. Bijbehorende huurverhoging: 48 procent. •

Huurverhoging 450%

Wie zich anno 2017 nog uitspreekt voor (nóg) verdergaande liberalisering van de huurmarkt, die verdient de meest prominente plek in het Spookhuis van de Volkshuisvesting. Helemaal op het eind, vlak voordat het karretje weer naar buiten komt. Nog één keer flink schrikken en griezelen en dan zijn we weer in de reële wereld. De bewoonde wereld.

tekst Rob Janssen

KANSAS

RIJKDOM DRUPPELT NIET NAAR BENEDEN

Gaat het beter met de economie en dus met iedereen als je de rijken rijker maakt? Nee, weet iedereen met gezond verstand. Toch blijven neoliberale aanhangers van dat idee altijd roepen dat als je het écht goed doet, het wél werkt. Totdat men in de Amerikaanse staat Kansas het experiment aanging...

IN KANSAS in de Verenigde Staten wonen veel mensen die afhankelijk zijn van de sociale zekerheid. Toch stemmen deze mensen in groten getale op de Republikeinen die sociale zekerheid de oorlog verklaren. Hoe komt dat toch? Vroeg Thomas Frank zich af in *What's the matter with Kansas?* (Wat is er aan de hand met Kansas?) De problemen van veel mensen zijn economisch, maar als puntje bij paaltje komt, stemmen ze op basis van identiteitskwesities. Euthanasie, wapenbezit, abortus en het homohuwelijk.

Zo zuiver mogelijk

Met zijn standpunten tegen homohuwelijk, euthanasie, abortus en voor wapenbezit werd gouverneur Sam Brownback in 2012 in deze staat met een ruime meerheid gekozen. Hij startte met een radicaal experiment in trickledown-economie. Dat is het idee dat rijken rijker maken, welvaart laat doordruppelen naar andere klassen. Als rijken meer hebben, investeren ze immers meer, en dat is goed voor de economie. Brownback bracht de neoliberale principes zo zuiver mogelijk

in de praktijk. 'Verlaag belastingen, elimineer regulering, krimp de overheid in, neem een stapje terug en zie hoe de economische groei aanzwelt', vatte Eugene Robinson het in *The Washington Post* samen. Zelf noemde Brownback het een "shot adrenaline in het hart van de economie in Kansas".

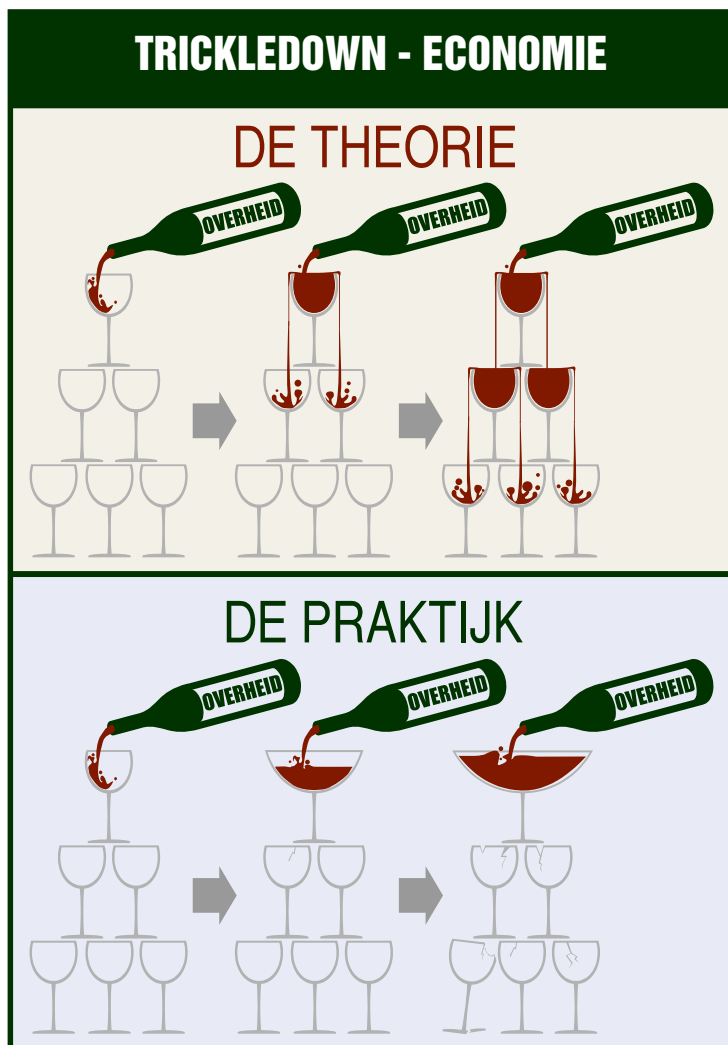
Geen groei en miljardentekorten

Het shot verlamde echter. Het opheffen van belastingen voor bedrijven deed geen extra bedrijven naar Kansas komen. Ook de belastingverlaging voor de allerrijksten leverde geen groei op. Kansas kreeg daarentegen te maken met miljardentekorten. Er werd bezuinigd op onderwijs en zorg. Daar kwamen mensen tegen in verzet. Zelfs de Republikeinen. Gouverneur Brownback had een veto nodig om te voorkomen dat zijn partijgenoten het belastingstelsel herstelden. Onlangs is zijn veto alsnog door het parlement aan de kant geschoven. De Republikeinen hebben zo korte metten gemaakt met de zuivere verwerkelijking van hun eigen idealen. Ze voerden een belastingverhoging in die \$600 miljoen moet opbrengen. De realiteit dwong ze zich niet langer ideologisch te verblinden.

Praktijk versus dogma's

Het zogenaamde trickledown-ideaal had al geen wetenschappelijke onderbouwing. Nu wijst ook de praktijk – nogmaals – uit dat armen er niet beter van worden als een rijke klasse rijker gemaakt wordt. De dogma's van neoliberale politiek staan te wankelen. De neoliberale consensus van de afgelopen dertig jaar wordt tegenwoordig betwijfeld door zijn eigen priesters. Het IMF en de OESO zijn er eerder al van teruggekomen dat bezuinigen op publieke diensten de economie verbetert. Het Centraal Planbureau stelt niet langer dat de economie groeit door het flexibiliseren van arbeid.

Ondanks de ingreep door het parlement in Kansas betalen de rijksten daar nog steeds minder belasting dan vóór Brownbacks verkiezing en de armsten meer. Zouden de volgende verkiezingen weer over identiteit gaan? •

tekst Eduard van Scheltinga
illustratie Diederik Olders (idee Left Wing UK)

‘SOLDAAT SCHIET, MAAR VRETEN MOTTEN WE HEBBEN VOOR ONZE KINDEREN’

HET AARDAPPELOPROER – MOEDERS OP PLUNDERTOCHT

‘SOLDAAT SCHIET, maar vreten motten we hebben voor onze kinderen.’ Op 2 juli 1917 ging aan de Oostelijke Handelskade in Amsterdam een moeder voor een groep militairen staan. Zij trok haar blouse open. En toonde zich aan de soldaten, met de uitnodiging om te schieten. Op deze dag begon in deze volksbuurt het ‘aardappeloproer’, waarin vrouwen massaal in opstand kwamen voor voedsel voor hun gezinnen. De jonge dienstplichtigen hadden de opdracht gekregen om te schieten, maar dat deden ze niet – de vrouwen hadden wel hun eigen moeder kunnen zijn. Door de oorlog die in 1914 was uitgebroken was de handel stil komen te liggen en de aanvoer van voedsel in gevaar gekomen. Vooral in de arbeidersbuurten – zoals de Oostelijke Eilanden in Amsterdam – brak honger uit en stierven kinderen aan ziekte en ondervoeding. Nederland verkocht levensmiddelen aan Duitsland, dat in oorlog was met onder meer België, Frankrijk en Engeland. Op maandag 2 juli 1917 demonstreerden meer dan duizend moeders op de Dam, waarna de vrouwen in groepjes al plunderend door de stad trokken. Vooral naar de pakhuizen en treinwagons op de Oostelijke Handelskade. Daar zochten zij naar aardappelen voor Duitsland, die zij opeisten voor hun eigen kinderen.

Je zwakte tot kracht maken

De Eerste Wereldoorlog was een diep drama voor de bevolking, maar ook voor de sociale beweging. Die wilde de arbeiders uit verschillende landen verenigen in hun strijd tegen het internationale kapitaal, maar nu vochten in de loopgraven arbeiders uit

verschillende landen tegen elkaar. Ook in het neutrale Nederland was er verdeeldheid. Veruit de meeste vakbonden, waaronder de NVV – de latere FNV – steunden de regering en stopten met acties en stakingen, in naam van het ‘landsbelang’. Maar de vrouwen in de volkswijken, die dagenlang in de rij moesten staan voor een rantsoentje aardappelen dat niet zelden bedorven was, hadden daar geen boodschap aan. Waar vakbonden tekortschoten om de belangen van mensen te verdedigen, bleken de informele netwerken in de buurten nog uitstekend te werken. Groepen vrouwen die niet accepteerden dat handelaren zich verrijkten met woekerprijzen, of aardappelen verkochten aan het buitenland, terwijl hun eigen kinderen ziek werden en honger leden. Groepen vrouwen die vooropliepen en hun zwakte tot een kracht maakten. Dit oproer kreeg overal in de stad navolging en leidde er ook toe dat hun mannen gingen staken, daarin gesteund door de radicalere vakbonden. Arbeiders in de haven en in de bouw, maar ook werknemers in de wapenindustrie, legden hun werk neer en deden mee aan de staking.

Moeders op plundertocht

Dat vrouwen het voortouw namen in protesten was zeker niet nieuw, al vele eeuwen gingen moeders in tijden van oorlog voorop in hongertochten. Zo begon het ook in juni 1917, toen in Amsterdam groepen van honderden vrouwen van pakhuizen naar dekschuiten trokken, op zoek naar eten voor hun kinderen. Op 28 juni waren er op de markt geen aardappelen te krijgen, waarna vrouwen een aardappelschuit plunderden

die bestemd was voor de soldaten van het garnizoen. Op 30 juni trok een groep van meer dan 500 vrouwen van de Oostelijke Eilanden naar het stadhuis, om zich te beklagen over het veel te kleine rantsoen van nog geen kwart kilo bedorven aardappelen per gezin. Daarna trokken ze naar de Oostelijke Handelskade, waar de treinen stonden met de aardappelen voor Duitsland. Op 2 juli begonnen de plunderingen en de dagen daarop de stakingen. Nieuwe militairen werden naar de stad gebracht, die wel bereid bleken om op de eigen bevolking te schieten. Deze dagen vielen er tien doden en honderden gewonden. Maar de protesten hadden toch succes: op 5 juli kreeg de stad een nieuwe lading aardappelen, die even de ergste honger zou stillen. Een rantsoen van een halve kilo per persoon.

Voorbeeld van emancipatie

De moeders van toen zullen nooit hebben kunnen bedenken hoe de Oostelijke Eilanden en de Czaar Peterbuurt honderd jaar later zijn veranderd. De oude arbeidersbuurt is een gerenoveerde wijk geworden voor de middenklasse – mensen eten hier nog maar nauwelijks aardappelen. De overvloed is zo groot dat in de Czaar Peterstraat een restaurant ‘Instock’ is, waar chefs je een chique maaltijd voorzetten van voedsel dat andere mensen hebben weggegooid. In deze buurt is in het verleden veel gestreden en veel gestaakt. Denk aan de Spoorwegstaking van 1903, toen medewerkers van de spoorwegen staakten tegen de uitbuiting van hun medearbeiders in de havens. En de Zeeliedenstaking van 1911, gericht tegen de komst van nog goedkopere Chinese arbeiders die onze eigen mensen moesten vervangen. De buurt speelde ook een centrale rol in de Februaristaking van 1941, tegen de deportatie van joden uit Amsterdam. Ook na de Tweede Wereldoorlog hebben moedige vrouwen en mannen in deze buurt gestreden voor onze vrijheid en onze welvaartsstaat. Op 2 juli sta ik even stil bij het aardappeloproer. Omdat de moeders van toen nog steeds een voorbeeld zijn. Deze vrouwen gingen voorop in een tijd van oorlog en repressie. Zij klaagden niet alleen, maar namen hun lot in eigen hand. En zijn daarmee een voorbeeld van emancipatie. ●

tekst Ronald van Raak

HET ÉCHTE ALTERNATIEF, IN SPANJE EN NEDERLAND

POLITIEK VAN ONDEROP

Wat hebben Amsterdam, Madrid en Barcelona met elkaar gemeen? In alle drie de steden bestuurt een politiek buitenbeentje met een linkse agenda. In Madrid en Barcelona levert links zelfs de burgemeester. SP-wethouder Laurens Ivens wisselde in Amsterdam ervaringen uit met collega Xavi Ferrer, uit Barcelona.

HOE BESTUUR JE zonder je wortels te verliezen? Hoe blijf je actief op straat, als je elke dag in het stadhuis wordt verwacht? Hoe krijg je de ambtenarij mee met je plannen? Laurens Ivens en Xavi Ferrer, van *Barcelona en Comú* (Gemeenschappelijk Barcelona), herkennen zich voortdurend in elkaars problemen – en oplossingen. Ze zaten samen in een panel rond de presentatie van het boek 'Podemos. Nieuwe linkse politiek in Spanje,' van en met Frans Bieckmann. Podemos is de politieke koepel van sociale bewegingen in Spanje. Landelijk haalde ze in 2015 dik 20 procent van de stemmen bij de parlementsverkiezingen. In Barcelona werd het burgerplatform *Barcelona en Comú* zelfs de grootste partij.

Zo verander je niets

'Ik was gisteren op een feestje...', begint Laurens Ivens een antwoord, als de zaal wat

begint te gniffelen. Ivens glimlacht. Natuurlijk, een wethouder hoort niet op feestjes te komen. Te druk met besturen. Precies dat soort dingen wil Ivens veranderen. Een wethouder komt wél op feestjes, juist om te horen wat er speelt. Of als er een succes te vieren valt, zoals gisteren, met de bewoners van een buurt in Amsterdam-Noord die voor sloop behouden blijft.

Ferrer kent net zo'n ervaring. Toen Ada Colau, de nieuwe burgemeester van Barcelona, haar eerste werkdag begon, bleek haar agenda al volgepland. Per dag had ze twee uur eigen tijd. Zo verander je niets in de stad, dacht Colau, die haar eigen agenda overnam. Ook Ivens moest zijn weg even vinden in het openbaar bestuur. 'Voor mijn eerste taak, de Woonvisie maken, kreeg ik stapels rapporten. Allemaal van topkwaliteit, daar gaat het niet om, maar ik dacht: eerst maar eens de straat op.' Zijn ambtena-

ren keken raar op, zegt hij, maar leerden de strategie waarderen. 'Als je op straat heel wat anders hoort dan in de rapporten, dan klopt er iets niet.'

Modaal salaris

Het probleem van een ingeplande agenda, zegt Ferrer, is de ongelijke toegang tot de macht. Als ambtenaren bepalen met wie je spreekt, krijgen professionele lobbyclubs en bedrijven veel meer gedaan dan gewone burgers. Dat is een van de weeffouten in de democratie die Barcelona en Comú recht probeert te zetten.

Daarbij wil Ferrer van het beeld van de stugge ambtenaar af. Een ambtenaar doet graag mee met de verandering, zegt hij, als je uitlegt wat je wil als burgerplatform en waarom. 'En belangrijker nog: we proberen ambtenaren precies te laten doen waar ze lol in hebben. Iemand wiens werk geluk-

Discussie over verandering van onderop.

'Een principe als: wij vinden mensen belangrijker dan geld, dat maakt de discussie toch een stuk eenvoudiger'

kig maakt, werkt beter – dus vragen we wat iemand wil doen, en schuiven we met rollen.’

De SP en Barcelona en Comú hebben meer herkenningspunten. Bijvoorbeeld over de eigen salarissen, die beide partijen flink verlaagden. Bestuurders van de SP, als Kamerleden en wethouders, verdienen het loon van een ervaren docent op een middelbare school. Zo vergeten ze niet hoe je met een modaal salaris rondkomt. Barcelona en Comú verlaagde het salaris van de burgemeester naar 2200 euro per maand. Binnen de partij verdient iedereen tussen de 1800 en 2200 euro, zodat niemand zich belangrijker voelt. Ook de SP houdt de verschillen in salarissen klein. De hoogste salarissen zijn nog niet het dubbele van de laagste in de partij. Ter vergelijking: in een gemiddeld Nederlands bedrijf verdient de directeur 17 keer het salaris van de laagstbetaalde werknemer, in multinationals is dat honderden keren.

‘Al die -ismes’

Zijn er ook verschillen? Jazeker. Barcelona en Comú is een burgerplatform dat meedoet aan de verkiezingen, geen politieke partij. Je kunt er dus geen lid van worden. Er is geen ideologie, geen programma. Volgens Ferrer zijn ‘al die -ismes’, ‘iets uit de twintigste eeuw’. Zijn beweging wil nieuwe instituties, los van de oude ideologieën. ‘We willen echte democratie. Hoe precies, dat kunnen we niet van tevoren weten. We bouwen vanzelf op wat we willen, daar moet je niet bang voor zijn.’ Volgens Ivens is een ideologie juist verrekte handig, als uitgangspunt voor alledaagse vraagstukken. ‘Een principe als: wij vinden mensen belangrijker dan geld, dat maakt de discussie toch een stuk eenvoudiger.’ Alleen al de politieke praktijk van de Spaanse bewegingen - van onderop, met de nadruk op verandering samen met de mensen - staat ideologisch recht tegenover het neoliberalisme dat van bovenop afgedwongen wordt. Maar -ismes of niet, verandering van onderop kán en móét - en de SP heeft in Spanje medestanders in die strijd. •

tekst Remco Bouma

PODEMOS EN SPANJE

Op 15 mei 2011 overnachtten er 40 jongeren op Plaza de Sol, het centrale plein van Madrid. Een dag later waren het er 300. Weer een dag later 20.000. ‘We wisten niet wat ons overkwam,’ zegt Miguel Arana, die er vanaf de eerste dag bij was. Hij was twee dagen eerder in De Zwijger, om over de Spaanse transitie te vertellen. Nu levert de protestbeweging die toen de pleinen bezette, de burgemeesters van Barcelona, Madrid en nog veel andere Spaanse steden.

Voor de mensen, niet voor de banken

‘De Arabische lente was net begonnen,’ zegt Arana. In landen als Egypte, Libië en Syrië hielden duizenden burgers de pleinen bezet om democratie te eisen onder een dictator. ‘We dachten: dat kunnen wij ook.’ De pleinbezettingen in Spanje waren het begin van de 15 mei-beweging, die later de basis vormde voor Podemos en burgerplatforms als Barcelona en Comú. De eisen waren: een politiek die er voor de mensen is, en niet voor de banken, een kleine bovenklasse, en de multinationals. De pleinen werden ontruimd, maar de geest was uit de fles. We kunnen wél het verschil maken, ervoeren de Spanjaarden, als we ons verenigen. De sociale bewegingen bleven doorgaan, mensen op pleinen bleven de directe democratie opnieuw uitvinden. Toen Podemos werd opgezet als hun politieke koepel, kreeg de partij dik 20 procent van de stemmen. In het Europees Parlement zit Podemos in dezelfde groep als de SP.

Zoektocht naar directe democratie

Hoe kon de beweging zo groot worden? Twee redenen, zegt Arana. Eén: de enorme heftigheid van de economische crisis, na 2007, die bijna iedereen raakte. Met een werkloosheid van 25 procent – onder jongeren zelfs 50 procent – bezuinigde de Staat op uitkeringen. Maar de werkloosheidsuitkering duurde nog maximaal twee jaar. De enige uitkering die niet ophield was de AOW, waar hele families van overleefden. Twee, en daaraan gekoppeld: een diepe afkeer van de traditionele politiek. Die had het voortdurend over de noodzaak van bezuinigen, maar zorgde ondertussen goed voor zichzelf en hun contacten. Banken werden gered met publiek geld, terwijl ze mensen uitzetten die hun hypotheek niet meer konden betalen. Eenmaal uitgezet, en dakloos, moesten mensen hun hypotheek nog afbetalen, terwijl de bank het huis alweer in bezit had. Dit riep zoveel weerstand op, dat groepen burgers de deuren van huizen gingen blokkeren als de politie een huis wilde ontruimen. Overal in de samenleving ontstonden platforms en bewegingen van verontwaardigde burgers die zelf gingen doen wat ze rechtvaardig vonden, omdat de politiek het niet deed. Vanaf daar was het een kleine stap naar de pleinbezettingen en de zoektocht naar directe democratie.

LINKSVOOR **'IK KREEG METEEN EEN KWAST IN MIJN HAND GEDRUKT'**

Op Marnicq Jacobs (20) uit Leeuwarden kun je bouwen. Voor zijn familie en beste vrienden staat hij altijd klaar. Hij is op en top Leeuwarder, trots op de stad waar hij is geboren en getogen: 'Een stad met veel gezelligheid en culturele rijkdom. Zoals de toren van Oldehove. Wist je dat die nog schever staat dan die van Pisa? Maar Leeuwarden is ook een van de armste steden van Nederland. Daar moet zeker wat aan gedaan worden. Dat maakt mij extra gemotiveerd om ROOD en de SP hier groot te maken.'

tekst Daniël de Jongh
foto Karen Veldkamp

› **Hoelang ben je al lid?**

'Een jaar. Ik ben contactpersoon voor ROOD Leeuwarden en bestuurslid van de lokale SP-afdeling.'

› **Wat doe je in het dagelijks leven?**

'Ik zit op de Thorbecke Academie, richting Bestuurskunde en Overheidsmanagement. Daarnaast help ik regelmatig mijn vader in zijn winkel. Hij verkoopt T-shirts. Allerlei verschillende, waaronder shirts met opdruk van lokale kunstenaars.'

› **Wat is jouw SP-moment?**

'De binnenkomst! Ik wist al dat ik links was, maar ik twijfelde nog bij welke partij ik me thuis voelde. Bij de SP kreeg ik meteen de eerste dag een kwast in mijn hand gedrukt. Of ik even wilde helpen met het maken van een banner voor een actie tegen kinderarmoede. Ik vond de sfeer meteen heel gezellig en positief, precies wat ik zocht.'

› **Wat haalt de kapitalist in jou naar boven?**

'Dat is zonder twijfel Magic: The Gathering.'

Een kaartspel met fantasiewezens, een beetje zoals Pokémonkaarten. Ik speel het graag met vrienden. Gezellig een avondje aan de keukentafel, biertje erbij. Door een combinatie van geluk en strategisch denken probeer je je tegenstanders te verslaan. Er zijn ook allerlei accessoires voor te koop, zoals extra bijzondere, glimmende kaarten. Die zijn soms best duur.'

› **Wat is je favoriete plek op de wereld?**

'Hahaha, je bedoelt of ik à la Thierry Baudet ergens een bosje lavendel heb hangen om aan te ruiken en me in de Provence kan wanen? Zo ben ik echt niet, hoor! Na mijn eindexamen heb ik wel flink gereisd. Naar Zweden voor een cursus debatteren, en naar Bulgarije en Georgië, met oude treinen en lokale busverbindingen. Een zware manier van reizen, erg leuk ook, maar echt een favoriete plek heb ik er niet aan over gehouden. Weet je, in goed gezelschap vermaak ik me overal wel prima. Ik zie wel waar ik in de toekomst nog terecht kom.'

PRIKBORD@SP.NL

of stuur een brief naar
Redactie Tribune
Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort

SMAKEN VERSCHILLEN

'k Vraag me af of Martin Ros een boek heeft gelezen van Griet op de Beeck. In het interview in de Tribune van juni zegt hij over haar: 'Leuke vrouw, meer niet.' Dit doet me zeer. Ik heb alle drie haar boeken gelezen; zij is een geweldige schrijfster. Hij zou eens naar de aflevering moeten kijken van Zomergasten waarin zij vorig jaar te gast was. Dit moest ik even kwijt.

Cisca Beerends

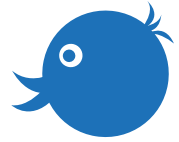
LINKS MOTORBLOK

Er is nu een historische kans om te komen tot politieke samenwerking tussen SP, GroenLinks en PvdA. Die laatste partij is sterk verzwakt en geen van de linkse partijen heeft zich verbonden aan een

rechtse regeringscoalitie. Om de macht van rechts (met name de VVD) te breken is een links 'motorblok' nodig. Zou het niet mooi zijn als we met deze drie partijen de kiezers over vier jaar een links kernprogramma van 20 punten kunnen voorleggen? Dan hebben mensen echt iets te kiezen. Voor andere partijen wordt het dan wellicht gemakkelijker om zich bij dit links blok aan te sluiten. Het voorbeeld van linkse samenwerking in Scandinavische landen laat zien dat er mogelijkheden zijn, tot aan regeringsdeelname toe. Gaan we dit oppakken of blijven we volharden in onderlinge concurrentie (rechts smult hier van) en gezamenlijke electorale stilstand of achteruitgang? Dan blijft rechts zeker voor lange tijd aan de macht en zijn gewone mensen weer de dupe.

Willem van Meurs, Boxtel

DAT JE
'T WEEET

Asha ten Broeke @ashatenbroeke
"verzoekt de regering, ervoor te zorgen dat er voldoende behandelplekken zijn voor kinderen in acute psychische nood"

D66/CDA/VVD/CU: neuh...

DOORLOPENDE MACHTINGING BON OM LID TE WORDEN

naam : Socialistische Partij (SP)
adres : Snouckaertlaan 70
postcode : 3811 MB woonplaats: Amersfoort
land : Nederland incassant ID: NL86ZZ403462460000
kenmerk machtiging (in te vullen door SP):
reden betaling : betaling contributie

Door ondertekening van dit formulier geeft u toestemming aan de SP om doorlopende incasso-opdrachten te sturen naar uw bank om een bedrag van uw rekening af te schrijven wegens contributie en aan uw bank om doorlopend een bedrag van uw rekening af te schrijven overeenkomstig de opdracht van de SP. Als u het niet eens bent met deze afschrijving kunt u deze laten terugboeken. Neem hiervoor binnen 8 weken na afschrijving contact op met uw bank. Vraag uw bank naar de voorwaarden.

Ja, ik word lid van de SP. Ik ontvang een welkomsgeschenk en bovendien krijg ik elke maand het nieuws- en opinieblad De Tribune in de bus. Ik kies voor de volgende kwartaalbijdrage:

€ 5,00 (minimum) € 7,50 € 10,00 € 12,50 € 15,00 anders: € _____

naam : _____
roepnaam : _____ voorletters: _____ m/v _____
adres + huisnr : _____
postcode : _____ woonplaats: _____
land : _____ geboortedatum: _____
email : _____
telefoon : _____ mobiel: _____
IBAN (rekeningnr.) : _____ bank-identificatie (BIC)*: _____
plaats en datum : _____ geen verplicht veld bij Nederlands IBAN (rekeningnr)
handtekening : _____

Tribune juli / augustus 2017

Ik wil ook graag lid worden van ROOD (jong in de SP, tot 28 jaar) en sta één van mijn kwartaalbijdragen af aan ROOD.

Stuur deze bon in een envelop zonder postzegel naar: SP - Ledenadministratie, Antwoordnummer 407, 3800 VB Amersfoort. U kunt deze machtiging stopzetten met een telefoontje of een e-mail aan de SP: (088) 243 55 40, administratie@sp.nl

DE SP-ZOMERPUZZEL 2017

Met dit jaar als thema 'Duurzame Ontwikkeling' is de zomerpuzzel van de Tribune opgedeeld in 13 categorieën, telkens bestaand uit 2 vragen. De vragen onder a. hebben iets te maken met Initiatieven en de vragen onder b. met Architectuur. De beide vragen (a. en b.) binnen elke categorie geven eenzelfde letter als oplossing. In totaal zijn er dus 26 vragen, voor een totaal van 13 oplossingsletters. Het antwoord is een woord bestaand uit deze 13 letters. Van iedere categorie dient u de bijpassende letter over te brengen naar het gelijkgenummerde hokje in de tabel genaamd 'Oplossing'. Bij iedere vraag staat verder tussen teksthaakjes aangegeven op welke plaats in het antwoord de letter voorkomt. Eventuele leestekens tellen mee als afzonderlijke letters; spaties niet. Een 'IJ' is 1 letter.

Voorbeeld: De gezochte letter in '10e van 5+2+5 (letters)' bij het fictieve antwoord 'Karel de Grote' is een 'o'.

De fotosetjes: a. is altijd de afbeelding links; b. is rechts.

U kunt uw oplossing (alleen het woord van 13 letters uit het schema) opsturen naar de redactie van de Tribune.

Goede vakantie en veel puzzelplezier!

CATEGORIE 1

- Op deze dag in een bepaald jaar heeft de mensheid zoveel grondstoffen verbruikt als de aarde dat volledige jaar kan opbrengen, en verwerken aan afvalstoffen. In 2016: 8 augustus. [4e van 5+9+3; Engels]
- Zolang de vogels niet de bijen en hommels eten, en de padden de egels met rust laten, is dit een vredig schaakstuk. [8e van 12]

CATEGORIE 2 (EERSTE FOTOSET)

- Vorm van maatschappelijk produceren en consumeren waar al bij het ontwerp van een product rekening gehouden wordt met hergebruik van grondstoffen. Verwant aan 'Cradle to Cradle'. [10e van 10+8]
- Kunnen Paulus, Zaterdag of Gimli even open doen? [3de van 9]

2A

2B

CATEGORIE 3

- Een paar meter diep in de grond, 8 kilometer hoog in de lucht, en tot 11 kilometer diep in zee. Hier zit al het leven. [3e van 8]
- 100x100mm, opbrengst 25watt, bestaand uit 3 keramische lagen en bestand tegen hitte tot 980c – zelfs een hippe naam ontbreekt niet! [4e van 5+3; Engels]

CATEGORIE 4

- 92/43/EEG van de Raad: bescherming van soorten die van Europees belang zijn draagt bij aan het waarborgen van biologische diversiteit. [1e van 15]
- Architecten op bezoek waar tomaten welig tieren, om wat zuinigheid af te kijken. [7e van 13]

CATEGORIE 5 (TWEDE FOTOSET)

- Destijds Noorse premier gaf naam aan rapport commissie WCED (1987). Conclusie: milieuproblemen zijn het gevolg van armoede (in één deel v.d. wereld) gecombineerd met niet-duurzame consumptie en productie (elders in de wereld). [4e van 10; achternaam]
- Stapelmuren en weinig onderhoud aan planten lijkt toch niet een afvalberg... [4e van 8]

5A

5B

CATEGORIE 6

- 'Samen sneller duurzaam'. Slogan van Nederlandse organisatie voor snellere verduurzaming. Haar naam drukt de spoedeisende aard van dit ideaal uit. [4e van 7]
- In het middelpunt thuis flink flexwerken om uw apparatuur aan de prut te houden. [19e van 19]

CATEGORIE 7

- a. Eenheid bestrijdt stroperij in Balula Natuurreservaat, Zuid-Afrika. [2e van 5+6; Engels]
- b. Ondergronds rendement: hiermee onttrekken we warmte aan het riool. [12e van 19]

CATEGORIE 8 (DERDE FOTASET)

- a. Organisatie voor goed bosbeheer. Verleent keurmerk aan hout, houtproducten en papier. Wereldwijd ondersteund door overheden, bedrijven en milieu-organisaties. [2e van 3; Engelstalige Afk.]
- b. Laag-bij-de-gronds en half-geautomatiseerd zijn het toch nog mensen-die-dingen-uithalen. [4e van 11]

8A

8B

CATEGORIE 9

- a. Nederlands-Vlaamse tak van het Britse 'Earth First!' voert 'directe ecologische actie': natuurbescherming middels acties voor natuur en milieu. [5e van 11]
- b. Een oude bekende: niet slopen maar hernieuwen. [3e van 9]

CATEGORIE 10

- a. De idee dat de mens geen eigenaar van de aarde is – stoffelijk noch onstoffelijk – maar deze slechts in bruikleen heeft (van God) en wijs dient te beheren. [13e van 16]

- b. Werkt als het waait, en wel zonder wieken. De naam suggereert iets kleins maar dat valt wel mee. Oscillatie is het geheim. [3e van 16]

CATEGORIE 11 (VIERDE FOTASET)

- a. "Ik ben makelaar in koffi, en woon op de Lauriergracht, No 37." Toch maar mooi een bekend keurmerk geworden. [7e van 3+8]
- b. Hierin ligtrappend snelverplaatsen! [2e van 10]

11A

11B

CATEGORIE 12

- a. 'Liever vandaag actief dan morgen radioactief'. Antikernenergieorganisatie geeft informatie en beheert de 'Smiling Sun Shop' – van het beroemde lachende zonnetje. [2e van 4; Engelstalige Afk.]
- b. Slangen? Slingeren! Of toch zigzaggen... Nou ja, van alleen appels & peren bak je zo'n bescherming niet. [4e van 9]

CATEGORIE 13

- a. Laat een metertje grond langs de afwatering met rust. Geen bewerking of mest geeft de moerasplanten weer een kans. De boer krijgt een vergoeding. [9e van 17]
- b. Duin kat duikt na, uit dank. [4e van 7]

Oplossing												
12	5	8	11	10	13	2	9	4	3	1	6	7

OPLOSSINGEN JUNI 2017

CRYPTOGRAM

Horizontaal

- 4) Basiskennis 7) Poppenkast 9) Opa 10) Wegmarkering 12) Shopper 13) Citadel 14) Surfpak
- 15) DB 17) Data 18) Adem Pauze.

Verticaal

- 1) Diepgravend 2) Het kort houden 3) Bint 5) Atoomkracht 6) Wapenrok 8) Gespierd
- 11) Gipsplaat 16) Bar.

CITATENRAADSEL

1		W	I	L	D	E											
2				B	U	R	K	E									
3					M	A	R	X									
4	K	A	K	U	Z	O											
5		W	E	L	L	S											
6							C	O	E	N	E						
7								D	E	D	D	E	N	S			
8							S	P	A	A	K						
9								H	A	U	P	T	M	A	N	N	
10								W	A	S	H	I	N	G	T	O	N
11									F	A	U	C	H	E	R		
12									G	A	L	I	A	N	I		
13										M	A	S	O	N			
14										C	H	A	M	F	O	R	T
15											W	E	B	E	R		

- 1 (Oscar) Wilde
- 2 (Edmund) Burke
- 3 (Karl) Marx
- 4 (Okakura) Kakuzo
- 5 (Herbert) George Wells
- 6 (Philippe de) Coene
- 7 (Theo A.J.) Deddens
- 8 (Paul-Henri) Spaak
- 9 (Gerhart) Hauptmann
- 10 (George) Washington
- 11 (Daniel) Faucher
- 12 (Ferdinando) Galiani
- 13 (Jackie) Mason
- 14 (Nicolas) Chamfort
- 15 (Max) Weber

De winnaar van juni is Erika Blok uit Spijkenisse.

Stuur uw oplossing van een puzzel naar keuze vóór 30 augustus 2017 naar de puzzelredactie van de Tribune; Snouckaertlaan 70, 3811 MB Amersfoort of tribunepuzzel@sp.nl Vergeet u niet uw naam en adres te vermelden? Onder de inzenders van een goede oplossing wordt een gesigneerd boek verloot uit de SP-boekenstal.

THEO DE BUURTCONCIERGE

DE RUSSEN HEBBEN ONS GEHACKT

RUSSEN? HOE WEEET JE DAT IS HET GEEN NEPNIEUWS?

MIJN SIMME KOELKAST BESTELT ALLEEN MAAR KAVIAAR EN WODKA

ENERGIELEVERANCIERS HEBBEN ALLEEN NOG MAAR RUSSISCH GAS EN OLIE...

MAAR HIER LEES IK DAT RUSSISCHE MEDIA ALLEEN NOG MAAR WESTERSE BERICHTEN KUNNEN VERTONEN...

RUSLAND BESCHULDIGT HET WESTEN VAN HACKEN

DAN DIT... CHINA MELDT DAT TIBET OP ONVERKLAARBARE WIJZE ONAFHANKELIJK IS GEWORDEN, TAIWAN KRIJGT DE SCHULD...

NOORD-KOREA VERKLAART DAT DE SUCCESVOLLE LANCIERING VAN EEN LANGEAFSTANDS-LUCHTBALON DOOR ZUID-KOREA EN DE VS IN SCENE IS GEZET

IRAN HEEFT HET HOMO-HUWELIJK INGEVOERD

NIETS FUNCTIONEERT MEER NORMAAL, DE HELE WERELD IS GEHACKT, IEMAND WIL OORLOG!

WIE ZIT ER ACHTER?

IS HET GIDZELSOFTWARE?

WAT WILLEN ZE?

HET ZIJN DE ROBOTS DIE IN OPSTAND ZIJN GEKOMEN!

KUNSTMATIGE INTELLIGENTIE GAAT OVER ONS HEERSEN

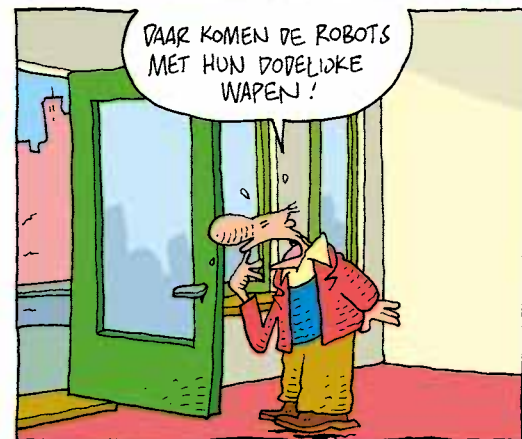
...ZE WILLEN MINDER WERKDRUK, STEMRECHT, EN VRIJWILLIG DE STEKKER ERUIT NA EEN VOLTOOID LEVEN...

MINDER ZEESPIEGELSTIJGING, WANT DAAR GAAN ZE VAN ROESTEN EN NATUURLIJK WERELDVREDE...

...ZE DREIGEN MET HET DOPELIJKTE WAPEN DAT DE MENSHEID KENT ALS NIET ONMIDDELIJK AAN HUN VOORWAARDEN WORDT VOLDAAN...

KUNSTMATIGE INTELLIGENTIE EN ZELFLERENDE ROBOTS... IK HAD AL GEHOORD DAT DIE DINGEN ERG SNEL ALLES VAN DE MENSEN LEREN, OOK DE NEGATIEVE ZAKEN ZOALS SCHELDEN, RACISME EN NU DUS OOK CHANTAGE...

DAAR KOMEN DE ROBOTS MET HUN DOPELIJKE WAPEN!

...HET KEUKENTRAPJE...

MAAKT JAARLIJKS MEER SLACHTOFFERS DAN WELK ANDER VOORWERP, DOPELIJKER DAN TERREUR, BLIKSEM, OF RUBBERKORRES OP KUNSTGRAS...

TOT ZOVER DE INTELLIGENTIE, KUNSTMATIG OF NIET...